

الرحمن الرحيم

پژوهشکده‌ی آمار

طرح تحولات باروری در ایران

از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۵

سخنران

دکتر الهام فتحی

رئیس گروه آمارهای جمعیت و سلامت، مرکز آمار ایران

شورای تحقیق: محمدجلال عباسی شوازی، میمنت حسینی چاووشی، فریبا سادات
بنی هاشمی، الهام فتحی، صفیه میرزایی، مجتبی نصیری پور، نورمحمد جاوید، آسیه
عباسی، بهناز سرخیل، سید مسعود حسینی

مقدمه و بیان مسئله

- میزان باروری از شاخص های مهم **رشد جمعیت** است. از این رو محاسبه شاخص های باروری و پیگیری روند تغییرات آنها جایگاه ویژه ای در بین جمعیت شناسان، برنامه ریزان و سیاستمداران جمعیتی دارد.
- در ایران یکی از منابع مهم برای محاسبه شاخص میزان باروری کل نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن است که **پایگاه اطلاعاتی** ارزشمندی برای شناخت آمارهای جمعیتی، خانوار و مسکن و ویژگی ها آنها محسوب می-شود.
- با استفاده از اطلاعات این پایگاه اطلاعاتی، می توان شاخص های متعددی را تا **سطوح کوچک جغرافیایی** محاسبه و تولید نمود.

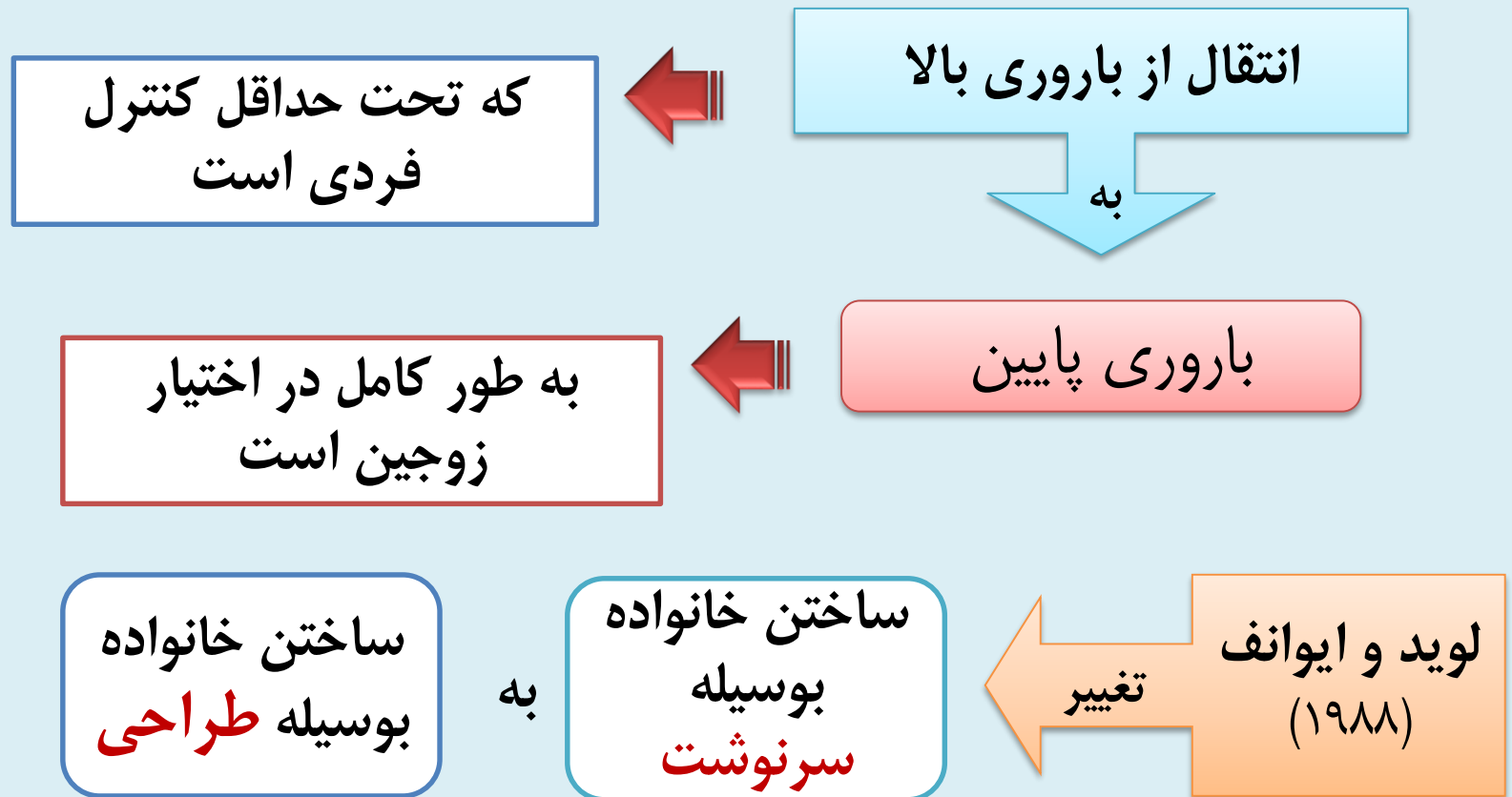

مقدمه و بیان مسئله

- در همین راستا مرکز آمار ایران در دهه‌های قبل با استفاده از نتایج سرشماری-های سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ و **روش غیر مستقیم فرزندان خود** میزان‌های باروری ایران را محاسبه و برآورد کرد که گنجینه‌های ارزشمندی در ادبیات باروری ایران محسوب می‌شوند.
- پس از انتشار نتایج سرشماری ۱۳۹۵ مجدداً این مرکز با به کارگیری روش فرزندان خود، باروری ایران در سطح جغرافیایی استان و به تفکیک مناطق شهری و روستایی و سطح سواد و تحصیلات زنان تا سطح استان و نیز برحسب تابعیت و دین در سطح کل کشور برآورد نمود.

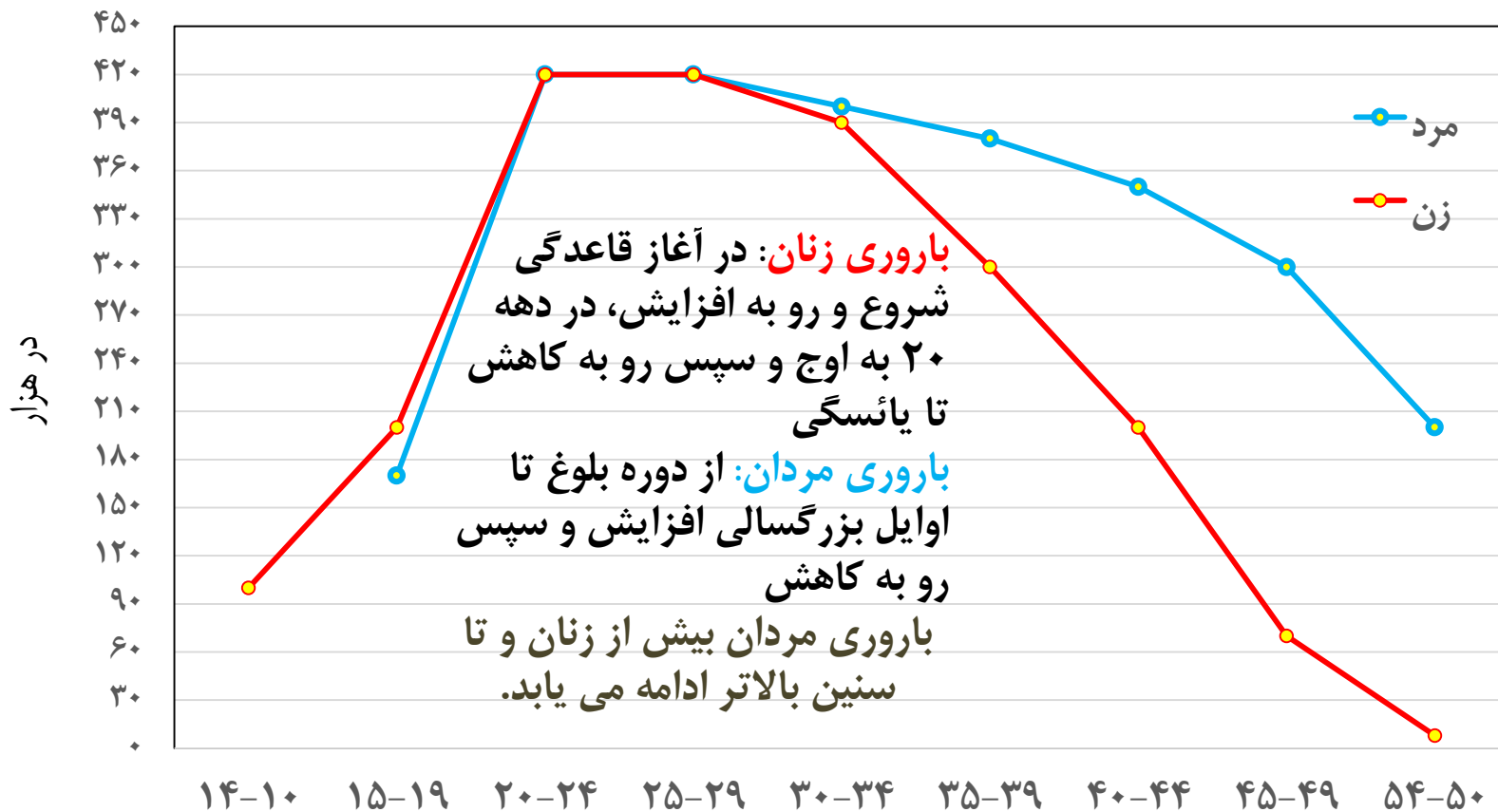

گذار باروری چیست؟

جزء زیستی باروری

نمودار میزان باروری زیستی به تفکیک جنس

جزء اجتماعی

وجود موقعیت‌ها و انگیزه‌های گوناگون برای بچه‌دار شدن سبب می‌گردد که متوسط تعداد بچه‌ها از جامعه‌ای به جامعه دیگر تفاوت داشته باشد:

- **جوامع شکارچی-خوشه چین:** تمایل به فاصله گذاری چندساله میان فرزندان

- **جوامع کشاورزی:** داشتن بچه بیشتر با مزایایی همراه بوده است

- **جوامع شهری صنعتی و پسا صنعتی:** تقاضا برای بچه را کاهش داده است به دلیل میرایی پایین و استاندارد زندگی

ترکیب علوم پزشکی جدید و جامعه پر رونق کشاورزی، معروف ترین گروه دارای باروری بالا را به وجود آورد.

دلایل باروری بالا

در طول ۹۹ درصد ابتدا تاریخ بشر، **میرایی** بالا بوده و تنها جوامعی به بقای خود ادامه می‌دادند که میزان **باروری‌شان** به اندازه کافی بالا بود. (پاسخ به نیاز جامعه)

۱. ضرورت جایگزینی افراد جامعه

۲. کودکان تامین کننده امنیت و نیروی کار

۳. جایگاه پایین زنان در جوامع سنتی

گذار باروری چگونه به انجام می‌رسد؟

- افزایش سن زنان به هنگام نخستین زایمان : یکی از نخستین نشانه های کاهش باروری در جمعیت است و نشانی از **ارتقای جایگاه زنان در جامعه** است.
- **نسبت تداوم فرزندآوری**: نسبت زنان دارای تعداد معینی فرزند که در ادامه فرزند دیگری می‌آورند.
- با کاهش باروری، **نسبت تداوم فرزندآوری** کاهش یافته، در نتیجه تعداد سال‌های تولید مثل فشرده می‌شود.

به جای آنکه زنان به طور معمول در سنین ۱۵ تا ۴۴ سالگی بچه‌دار شوند، اکثراً تعداد فرزند دلخواه را در دهه اول ۲۰ و اوایل ۳۰ به دنیا می‌آورند.

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۱. نظریه عرضه و تقاضا

نظریه گذار جمعیتی، جهان را این گونه تصویر می کند که تعادل میان تولدها و مرگها وضعیت طبیعی امور است.

رفتار باروری از محاسبه
منطقی فرد از هزینه ها و منافع
آن تاثیر می پذیرد.

عوامل
درون زاد

علل کاهش میرایی اغلب خارج
از اختیار افراد عادی است.

عوامل
برون زاد

زمانی که سرانجام افراد دریابند که کاهش میرایی باعث افزایش تعداد کودکان فراتر از حد استطاعت مالی شان می شود، باروری کاهش خواهد یافت.

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۱. نظریه عرضه و تقاضا

اساس نظریه عرضه و تقاضا: سطح باروری را در جامعه تصمیم‌هایی که زوجین در چارچوب ساختار فرهنگیشان می‌گیرند، تعیین می‌کنند.

عرضه ← پدیده‌ای بیولوژیکی و به وسیله باروری تعیین می‌شود.

تقاضا ← تعداد مطلوب بچه‌ها از نظر زن و شوهر

در صورت بالا بودن میرایی ← تعداد بچه‌هایی که زنده می‌مانند کم است در نتیجه نیاز

به مهار باروری نخواهد بود.

اگر به دلیل افزایش بقای نوزادان ← عرضه بیش از تقاضا شود، زوجین با استفاده از

روش‌های مهار باروری، سعی در تنظیم وضعیت می‌کنند.

روش‌های مهار باروری ← از برداشت زوجین از هزینه‌ها از جمله هزینه‌های مالی و

اجتماعی اتخاذ می‌شود.

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۲. نظریه هزینه-فرصت بچه: دگرگونی بکر

اساس نظریه : بچه‌ها به عنوان **کالایی** هستند که پدر و مادر برای کسب آنان به **زمان** و **پول** نیاز دارند.

با استفاده از نظریه کلاسیک خرد ← برای هر فرزند فایده‌ای در نظر گرفته می‌شود که بیان کننده رابطه میان زن و شوهر برای داشتن فرزند و همه **کالاهایی** است که از نظر زمان و پول با فرزند رقابت می‌کنند.

عامل **پول** و **زمان** هر دو اهمیت دارند.

در طبقات مرفه والدین هم از نظر مالی و به ویژه زمانی در سطح بالاتری قرار دارند. این طبقه برای خرید کالا و شرکت در فعالیت‌های وقت گیر موقعیت بیشتری دارند. بنابراین برای پرورش بچه با معیارهای خود، باید تعداد بچه‌ها را محدود کنند.

اگر پول معیار بود، در جامعه ای که فشار اجتماعی برای بچه دار شدن وجود داشت، پولدارترها، پر بچه تر بودند.

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۲. نظریه هزینه-فرصت بچه: دکتر گری بکر

چنانچه کل ساختار اجتماعی، یا موقعیت فرد در ساختار اجتماعی، تغییر کند، هدف های فرد و انگیزه اش برای داشتن فرزند نیز دگرگون می شود.

زیرا بچه ها تا سال ها به جای تولیدکننده، مصرف کننده منابع هستند.

این اصل در مورد افرادی که خواهان موقعیت اجتماعی بهتر یا حفظ موقعیت خود هستند، نیز صدق می کند.

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۲. نظریه هزینه-فرصت بچه

- منافع بچه دار شدن ملموس نیست اما اهمیتی کمتر از هزینه ها ندارد.
- بچه اجازه می دهد کودکی خود را دوباره اصلاح کنید. کمک به بازسازی گذشته و گرفتن زهر شکست های که به عنوان بزرگسال تجربه می کنید.
- گسترش شبکه اجتماعی از طریق مدرسه، تیم های ورزشی و فعالیت های گروهی

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۳. نظریه اشاعه باروری

- بسیاری از محققان علوم اجتماعی بر این باورند که بسیاری از تغییرات در جامعه بر اثر اشاعه نوآوری ها ایجاد می شود. مثل مد لباس
- «عوامل تغییر» اغلب از طبقات بالاتر هستند. آنان ممکن است **خالق نوآوری** نباشند، اما زمانی که آن را می پذیرند، بقیه نیز از آنان پیروی می کنند.

نوآوری

نگرشی و رفتاری:

تصمیم به داشتن یک یا دو فرزند و استفاده از روش ها و وسایل پیشگیری

فناورانه:

تلفن همراه

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

۳. نظریه اشاعه باروری

- در نبود تغییرات ساختاری عمده، مانند رشد اقتصادی، در صورتی که نوآوری به طور متناسب بسته بندی شود و عوامل تغییر بانفوذ آن را بپذیرند، کاهش باروری در جامعه امکان پذیر خواهد بود.
- فرهنگ نیز نقش دارد، زیرا بعضی جوامع در این مسئله بیش از بقیه مستعد پذیرش نوآوری هستند.
- در جوامع سنتی مردم معتقدند که اختیار رفتارشان در دست **خدا یا خدایگانی** است. برای پذیرش نوآوری و تغییر رفتار، فرد باید **توانمند** باشد، یعنی باور داشته باشد تغییر رفتار در اختیار خود اوست نه فرد دیگری.

این طرز تفکر اساس الگوی انتخاب منطقی است که شالوده ی رویکرد اقتصادی به گذار باروری را تشکیل می دهد.

انگیزه های ایجاد سطوح باروری پایین تر

ترکیب چند رویکر در تبیین پدیده کاهش باروری

والدین دیگر برای رقابت با آنان وادار می شوند از لحاظ اجتماعی از آنها پیروی کنند.

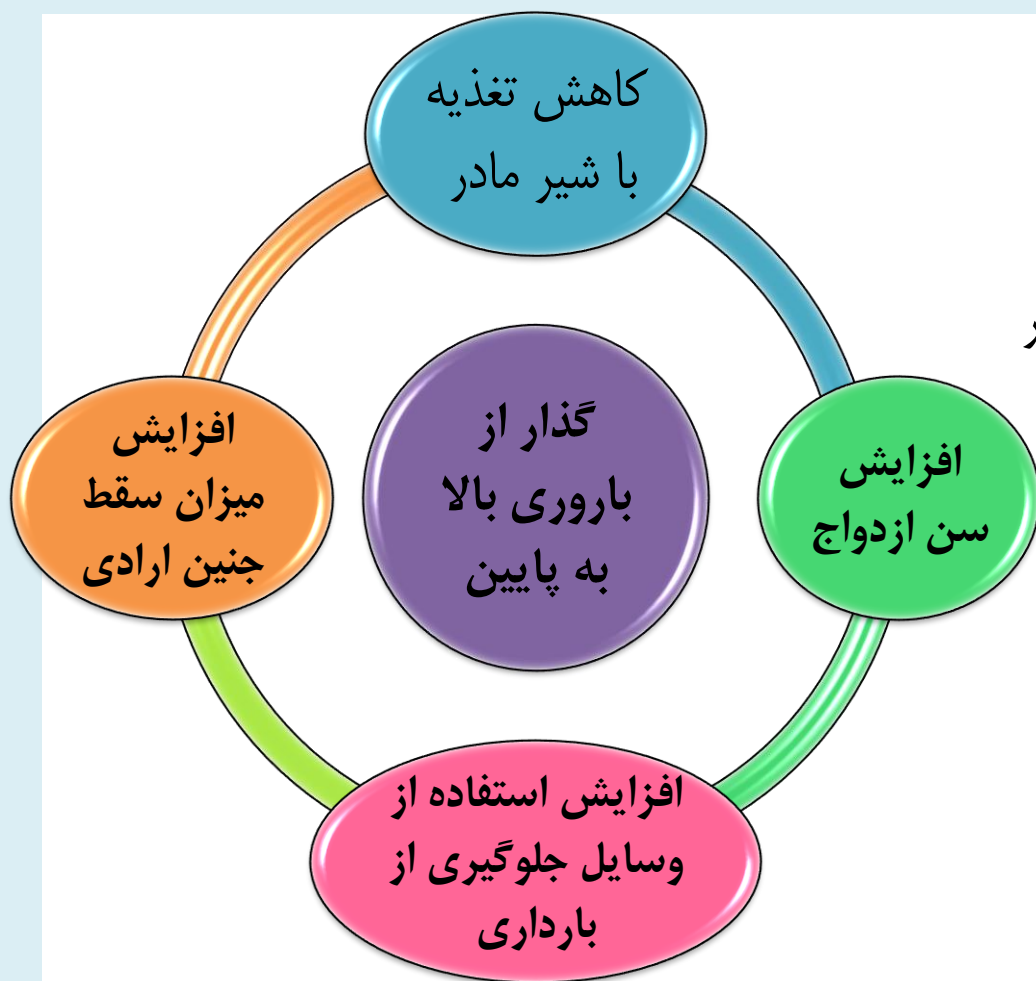
اشاعه نوآوری

در هر موقعیت اجتماعی افراد با نفوذ با تخصیص منابع به تعداد کمتر فرزندان، موقعیت اجتماعی اقتصادی خانواده را بهبود می بخشند.

عرضه و تقاضا
هزینه - فرصت

الگوی عرضه و تقاضا و الگوی اشاعه نوآوری مکمل یکدیگرند.

تعیین کننده های مستقیم باروری

بونگارتز (۱۹۸۲، ۱۹۷۸):

«تعیین کننده های مستقیم باروری»

تفاوت در میزان های باروری در جوامع گوناگون بیش از همه تحت تاثیر چهار متغیر است:

۱. نسبت ازدواج
۲. میزان استفاده از وسایل جلوگیری
۳. میزان سقط جنین ارادی
۴. ناباروری ناخواسته (به ویژه ناباروری پس از زایمان که تحت تاثیر شیردهی است)

چگونه تغییرات باروری را اندازه گیری می کنیم؟

نام شاخص	توضیح شاخص	صورت کسر	مخرج کسر
میزان خام موالید Crude Birth Rate	فراوانی نسبی وقوع واقعه ولادت در جمعیت همه سنین است.	تعداد موالید	جمعیت میانه سال
میزان باروری عمومی General Fertility Rate	تقسیم موالید بر تعداد جمعیت زنان واقع در سنین فرزندآوری	تعداد موالید	تعداد زنان واقع در سن باروری
میزان باروری نکاحی Marital Fertility Rate	تقسیم تعداد متولدین در یک سال معین به جمعیت زنان ۱۵-۴۹ ساله حداقل یکبار ازدواج کرده است.	تعداد موالید زنان ازدواج کرده	جمعیت زنان ازدواج کرده
میزان باروری گروه‌های ویژه سنی Age Specific Fertility Rate	فراوانی نسبی وقوع واقعه ولادت را برای زنان یک سن یا گروه سنی نشان می‌دهد. این شاخص یکی از گویاترین شاخص‌های باروری محسوب می‌شود، زیرا اثر ساخت سنی و جنسی جمعیت در آن بسیار کم است.	تعداد موالید زنان در یک گروه سنی	جمعیت زنان در همان گروه سنی
نسبت کودک به زن	مشابه میزان باروری عمومی است، اما به داده‌های سرشماری یا پیمایش‌های بزرگ اتکا دارد.	تعداد کودکان ۰-۴ ساله	جمعیت زنان ۱۵-۴۹ ساله

معرفی روش‌های مستقیم شاخص‌های باروری

- گویاترین و مناسب‌ترین شاخص برای بررسی تغییرات باروری، **میزان باروری کل** می‌باشد.
- میزان باروری کل، میانگین تعداد فرزندان است که یک زن در طول دوران باروری خود به دنیا می‌آورد.

$$TFR = 5 \sum_1^7 ASFR$$

$$ASFR_{(n_{-n+4})} = \frac{B_{0(n_{-n+4})}}{P_{f(n_{-n+4})}}$$

روش‌های غیر مستقیم بر آورد باروری

روش‌های بر آورد سطح باروری به روش غیر مستقیم

معرفی روش فرزندان خود

- منطق این روش این است که فرزندان ۰ تا ۱۵ ساله با استفاده از تکنیک بازماندگی معکوس به مدت ۱۵ سال پیش بینی معکوس می گردند و بدین طریق موالید در هر کدام از سال های قبل از سرشماری (تا ۱۵ سال) به دست می آید.
- زنان ۱۵ تا ۶۵ ساله نیز پیش بینی معکوس می گردند و از این طریق زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله در هر کدام از سال های قبل از سرشماری (تا ۱۵ سال) به دست می آید. سپس با تقسیم موالید بر زنان در هر سال میزان های باروری ویژه سنی و باروری کل برای سال های منفرد قبل از سرشماری برآورد می گردد.
- یکی از فواید این روش نسبت به سایر روش های برآورد غیرمستقیم باروری ارایه نتایج زیاد و جزئی (میزان های باروری ویژه سنی به تفکیک سنین منفرد و نیز میزان باروری کل برای سال های منفرد تا ۱۵ سال قبل از سرشماری) است.

دلیل انتخاب روش فرزندان خود

– مرکز آمار ایران به عنوان متولی آمارهای رسمی کشور، باید یک عدد را به عنوان رقم نهایی خود اعلام نماید. بنابراین با استفاده از تمام روش های محاسبه مستقیم و غیرمستقیم میزان باروری کل را محاسبه نموده است و نتایج همه روش ها علی رغم تمام محدودیتها و مزایا به یکدیگر نزدیک هستند. در نهایت می بایست یک روش را مبنا کار خود قرار دهد:

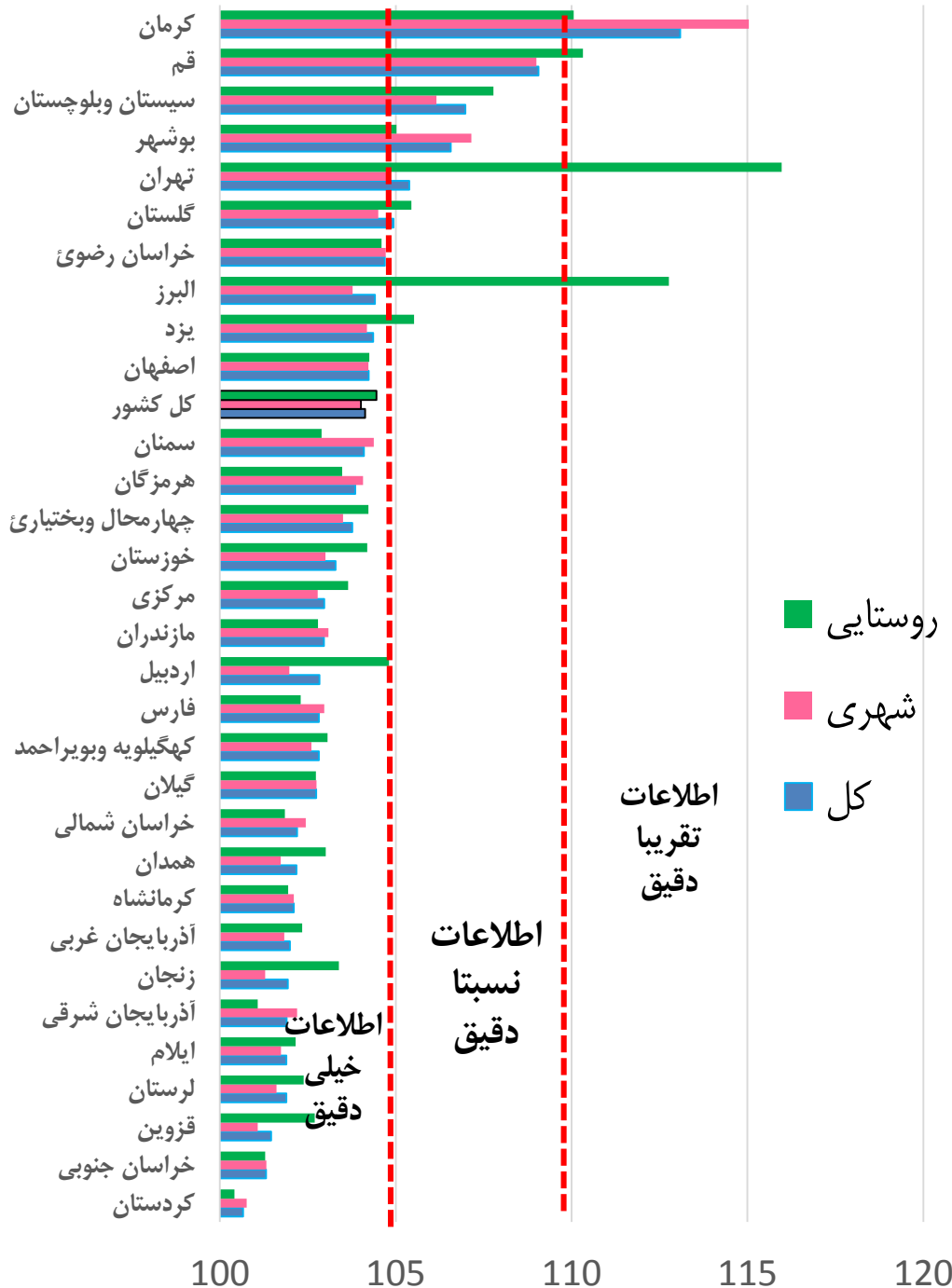
۱. روش فرزندان خود یک سری زمانی ۱۵ ساله را ارائه می دهد که برای بررسی روند باروری بسیار مناسب است.
۲. با استفاده از روش فرزندان خود می توان میزان باروری را با بسیاری از ویژگی های جمعیتی نظیر سطح سواد و تحصیلات، دین، تابعیت، شاغل و غیر شاغل بودن مادر و .... بررسی نمود.
۳. امکان محاسبه میزان های باروری برای دوره های سه ساله و پنج ساله با استفاده از این روش مقدور می باشد.
۴. هنوز در بسیاری از کشورها، استفاده از این روش (به دلیل نقاط مثبت آن) رایج است.

مراحل محاسبه روش فرزندان خود براساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵

- ارزیابی جمعیت برحسب سن و جنس (شاخص های ویپل، مایرز و ارقام ترکیبی)
- ترسیم هرم های سنی
- مطالعه و بررسی موالید ثبتی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ و مقایسه با نتایج سرشماری ها
- برگرداندن اطلاعات جمعیت صفر ساله به دو ماه قبل یعنی از اول مهر ۹۴ تا اول مهر ۹۵
- برآورد امید زندگی در بدو تولد برای سال ۱۳۹۵
- تهیه دو فایل ۸۰ درصدی از جمعیت (فایل دارای رکود ۶۵ میلیونی) با مهر و آبان و بدون مهر و آبان
- تهیه ماتریس های فرزند و مادر
- محاسبه میزان باروری کل برای کل کشور و مناطق شهری و روستایی (با امیدزندگی های مختلف)
- محاسبه میزان باروری کل برای استانها به تفکیک مناطق شهری و روستایی
- محاسبه میزان باروری کل بر حسب تابعیت
- محاسبه میزان باروری کل بر حسب دین
- محاسبه میزان باروری کل بر حسب سطح تحصیلات

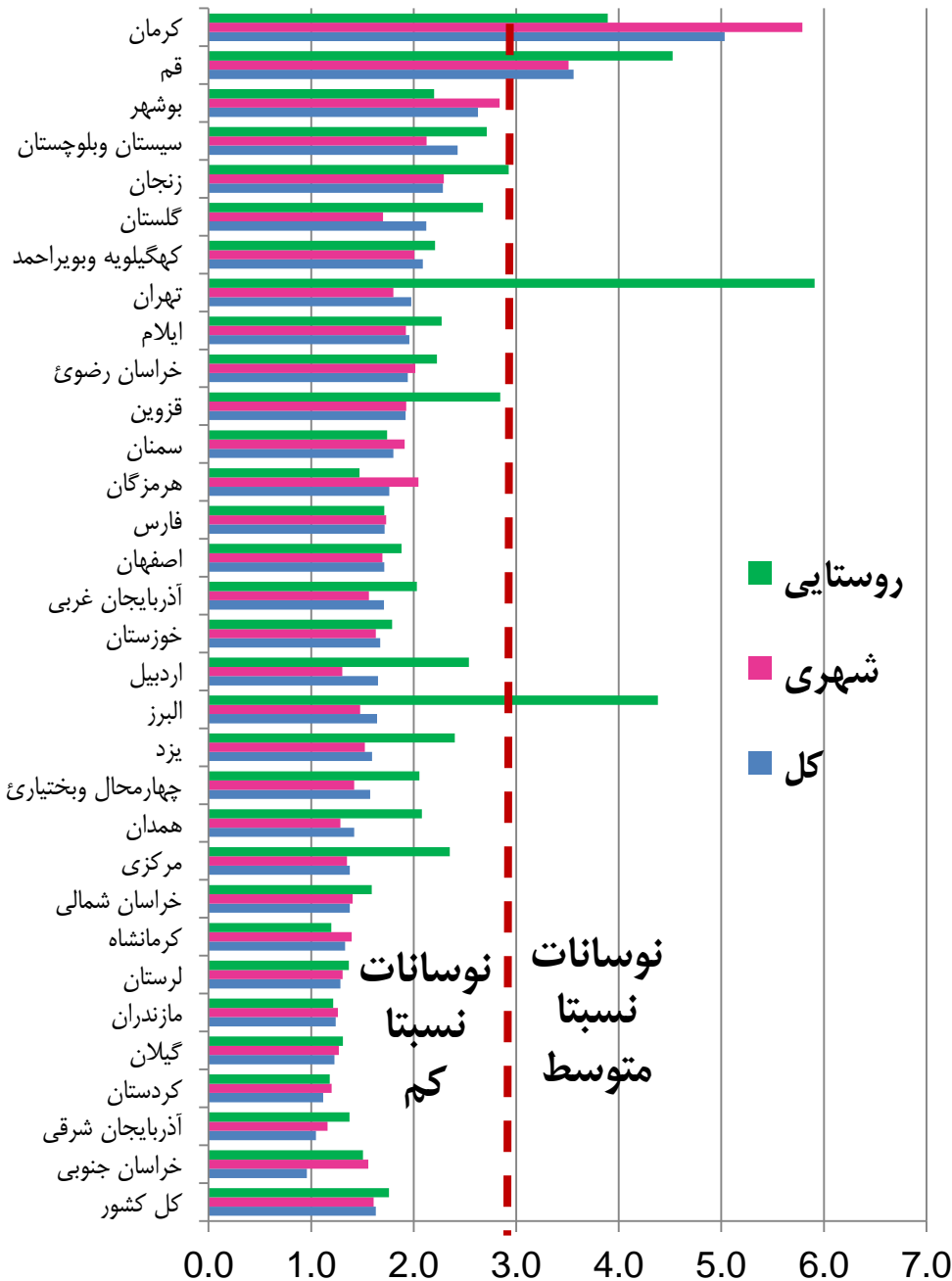

ارزیابی سرشماری ۱۳۹۵ با استفاده از شاخص ویپل بر حسب مناطق شهری و روستایی و استان

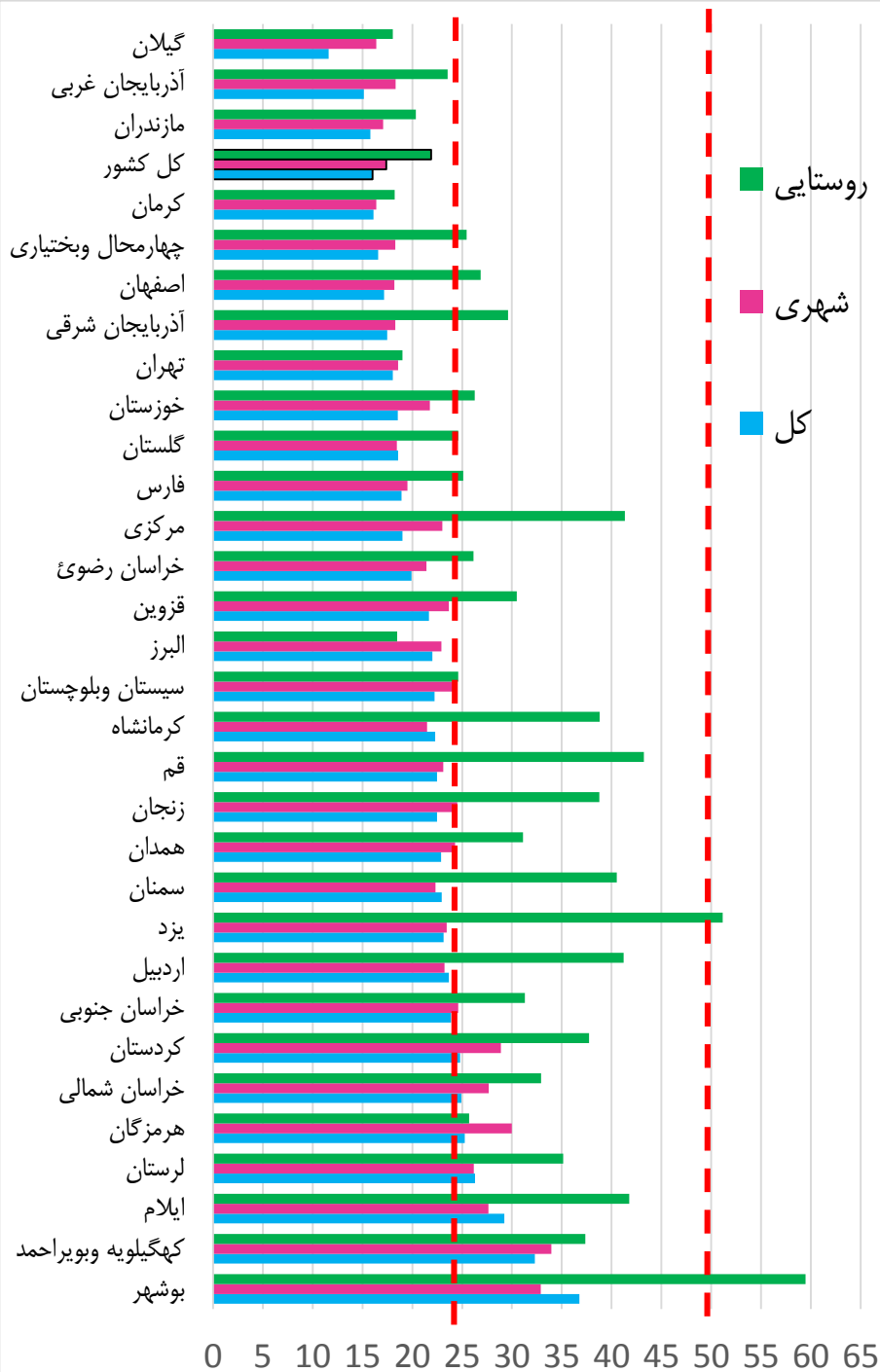
گروه	حدود تغییرات شاخص	طبقه بندی کیفی شاخص
۱	کمتر از ۱۰۵	اطلاعات خیلی دقیق
۲	۱۰۵-۱۰۹,۹	اطلاعات نسبتا دقیق
۳	۱۱۰-۱۲۴,۹	اطلاعات تقریبا دقیق
۴	۱۲۵-۱۷۴,۹	دقت اطلاعات کم
۵	۱۷۵+	دقت اطلاعات خیلی کم

ارزیابی سرشماری ۱۳۹۵ بر اساس شاخص مایرز و بر حسب جنس و استان

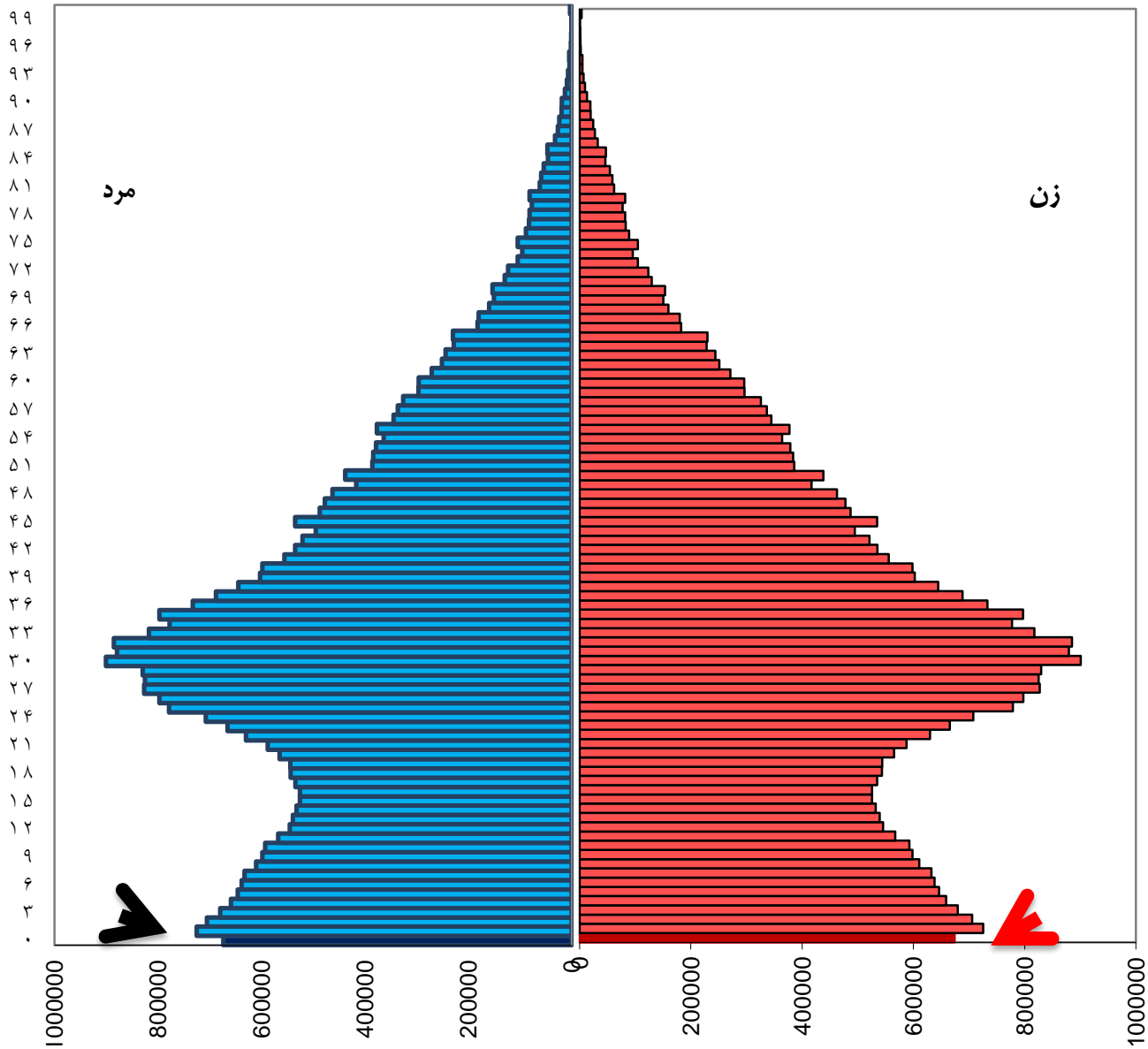

شماره گروه	حدود تغییرات شاخص	طبقه بندی کیفی شاخص
۱	صفر تا ۲,۹	نوسانات نسبتا کم
۲	۳ تا ۹,۹	نوسانات نسبتا متوسط
۳	۱۰ و بیشتر	نوسانات نسبتا زیاد

ارزیابی سرشماری ۱۳۹۵ بر اساس شاخص ارقام ترکیبی و بر حسب مناطق شهری و روستایی و استان

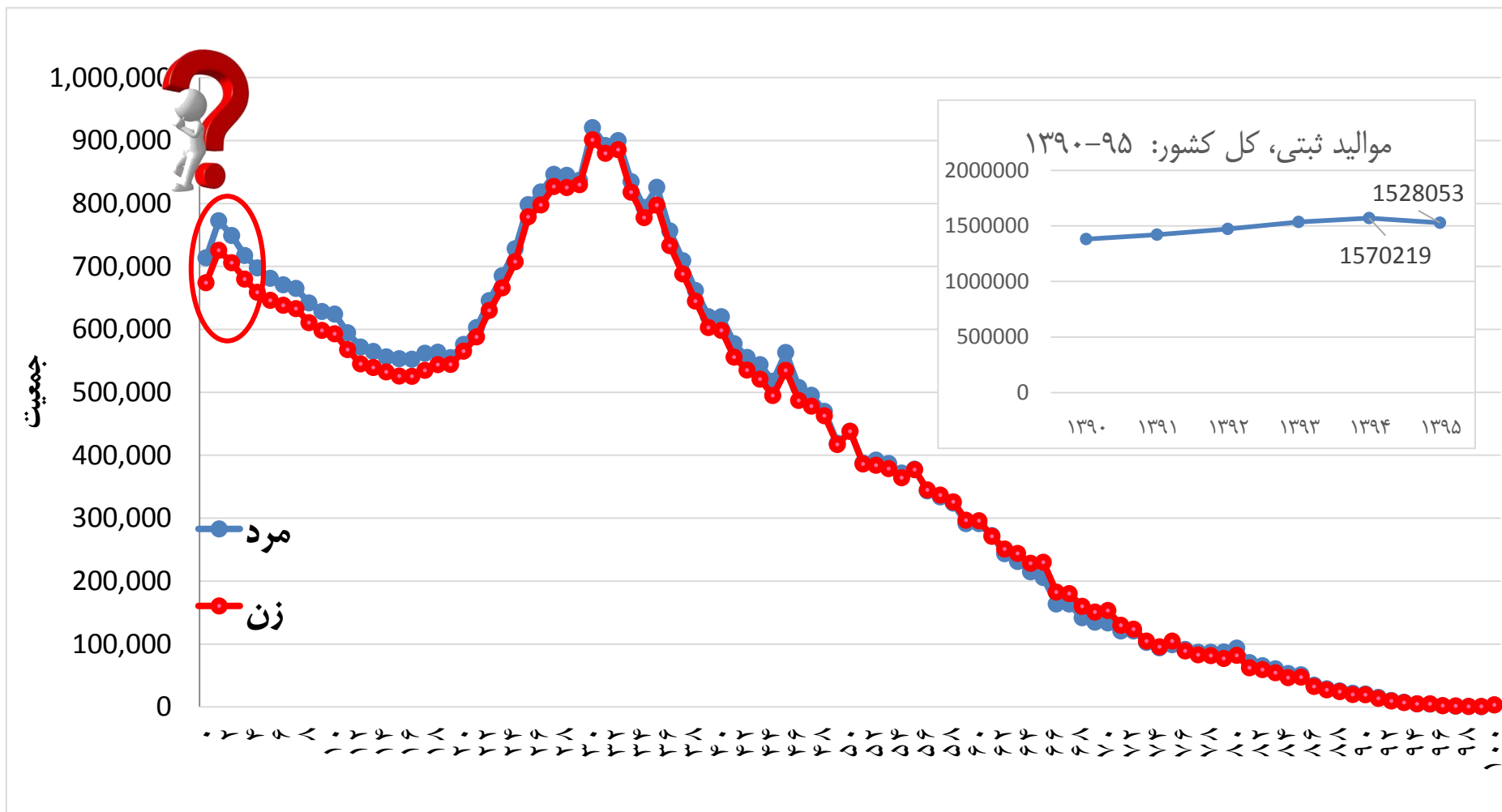
شماره گروه	حدود تغییرات شاخص	طبقه بندی کیفی شاخص
۱	صفر تا ۲۴,۹	نوسانات کم
۲	۲۵ تا ۴۹,۹	نوسانات متوسط
۳	۵۰ و بیشتر	نوسانات زیاد

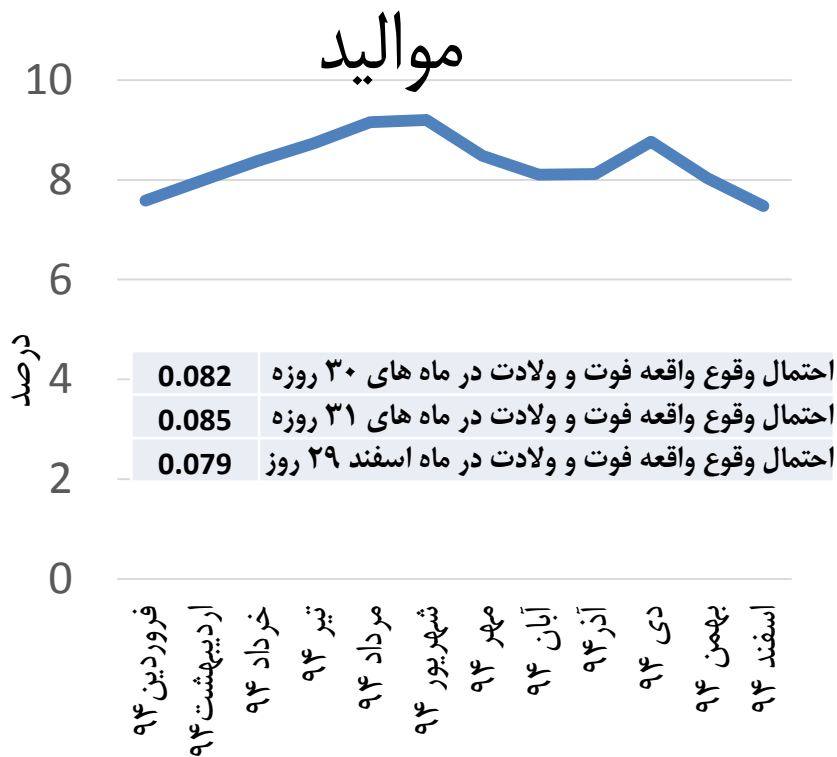
هرم سنی جمعیت
ایران: ۱۳۹۵

جمعیت ایران بر حسب سن و جنس: ۱۳۹۵

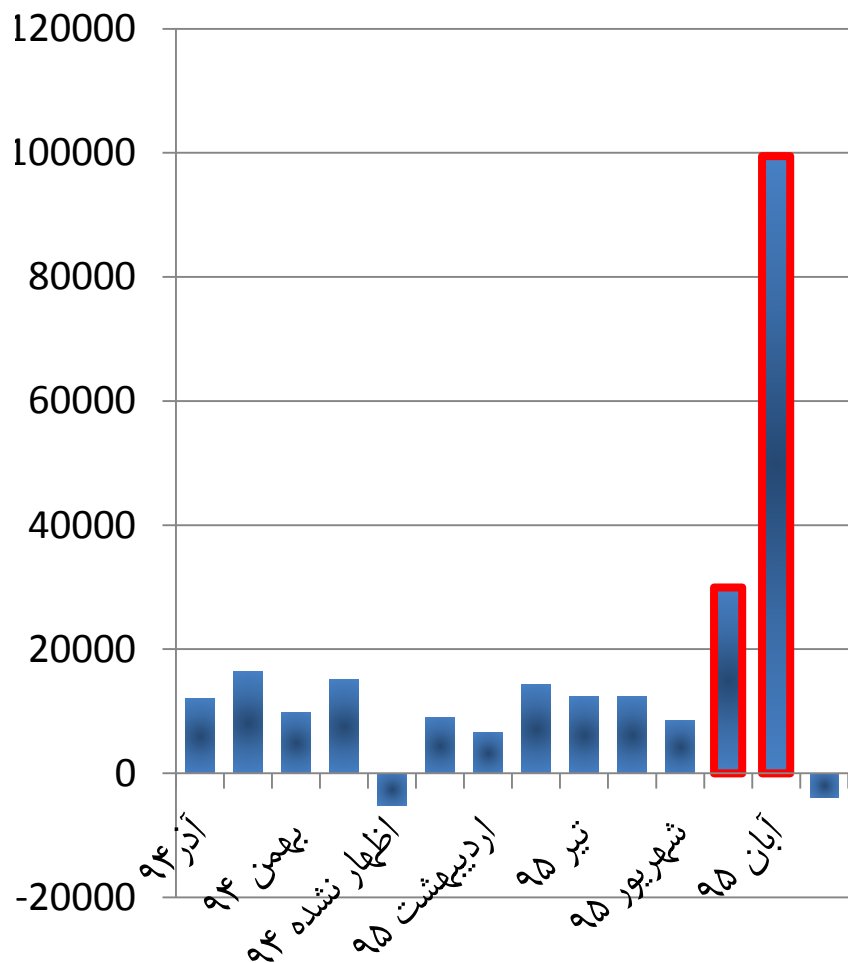

متولدین و فوتی های ثبتی به تفکیک ماه : ۱۳۹۴

ماه	تعداد		سهم در هر ماه	
	موالید	فوت	موالید	فوت
فروردین ۹۴	119079	32108	7.6	8.6
اردیبهشت ۹۴	125307	30783	8.0	8.2
خرداد ۹۴	131523	30239	8.4	8.1
تیر ۹۴	137149	30176	8.7	8.1
مرداد ۹۴	143763	30702	9.2	8.2
شهریور ۹۴	144493	31324	9.2	8.4
مهر ۹۴	133160	29566	8.5	7.9
آبان ۹۴	127192	30068	8.1	8.0
آذر ۹۴	127462	32779	8.1	8.7
دی ۹۴	137647	35625	8.8	9.5
بهمن ۹۴	126094	31332	8.0	8.4
اسفند ۹۴	117350	30125	7.5	8.0
کل	1570219	374827	100.0	100.0

مقایسه موالید به تفکیک ماه داده های سرشماری و ثبتی

سال	ماه	سرشماری	ثبتی	تفاوت ثبتی و سرشماری
1394	آذر ۹۴	115467	127480	12013
	دی ۹۴	121317	137659	16342
	بهمن ۹۴	116255	126102	9847
	اسفند ۹۴	101978	117073	15095
	اظهار نشده ۹۴	5145		-5145
	فروردین ۹۵	113277	122193	8916
1395	اردیبهشت ۹۵	115187	121734	6547
	خرداد ۹۵	119445	133768	14323
	تیر ۹۵	122897	135212	12315
	مرداد ۹۵	124586	136944	12358
	شهریور ۹۵	124860	133413	8553
	مهر ۹۵	93432	123401	29969
جمع	آبان ۹۵	25960	125410	99450
	اظهار نشده ۹۵	3873		-3873
	جمع	1303679	1540389	236710

خروجی اولیه روش فرزندان خود بر اساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵

Fertility Estimate Programs - Own-Children: MATCHTAB Statistics - 8/21/2017

Total Records read	=	65509901
Total Households	=	20014135
Total Number of Children	=	15896476
Total Matched Children	=	15494811
Total Non-Own Children	=	401665
Total Women Ages 10 - 65	=	25218803
Total Eligible Mothers	=	18263289
Total Matched Mothers	=	9777234

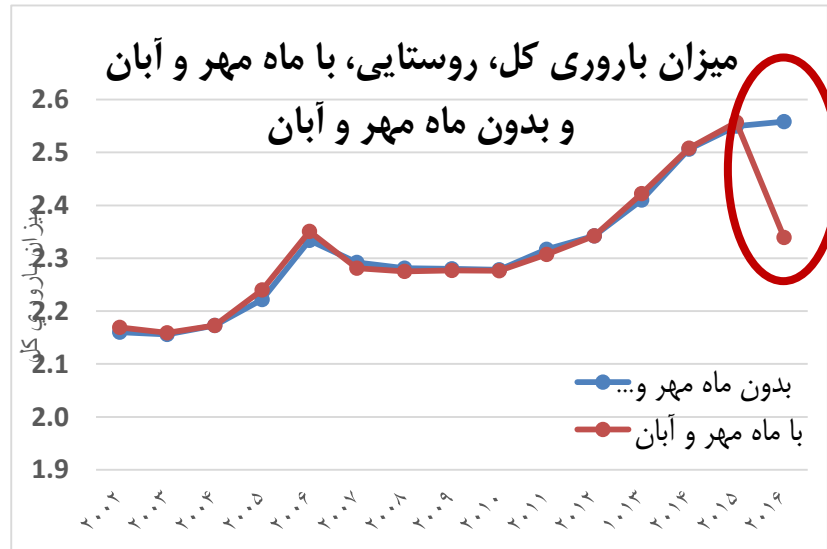
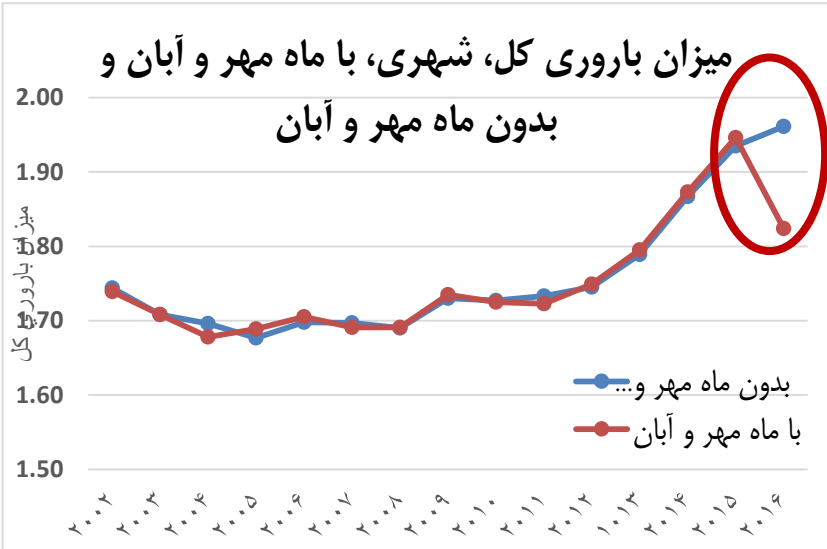
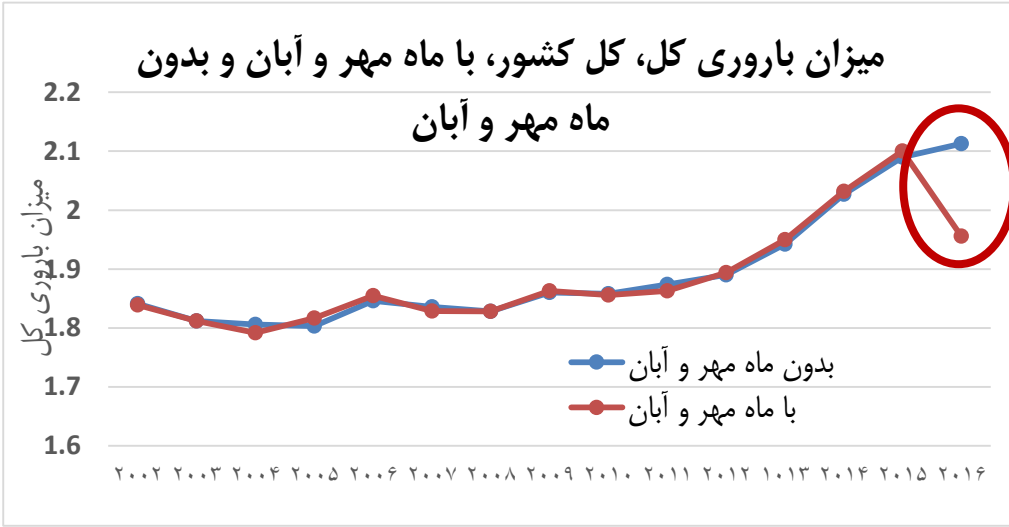
FERTILITY ESTIMATE Programs - Own-Children: MATCHTAB STATISTICS - 8/21/2017

Total Records read = 65509901
 Total Households = 20014135
 Total Number of Children = 15896476
 Total Matched Children = 15494811
 Total Non-Own Children = 401665
 Total Women Ages 10 - 65 = 25218803
 Total Eligible Mothers = 18263289
 Total Matched Mothers = 9777234

TOTAL OF ALL CATEGORIES

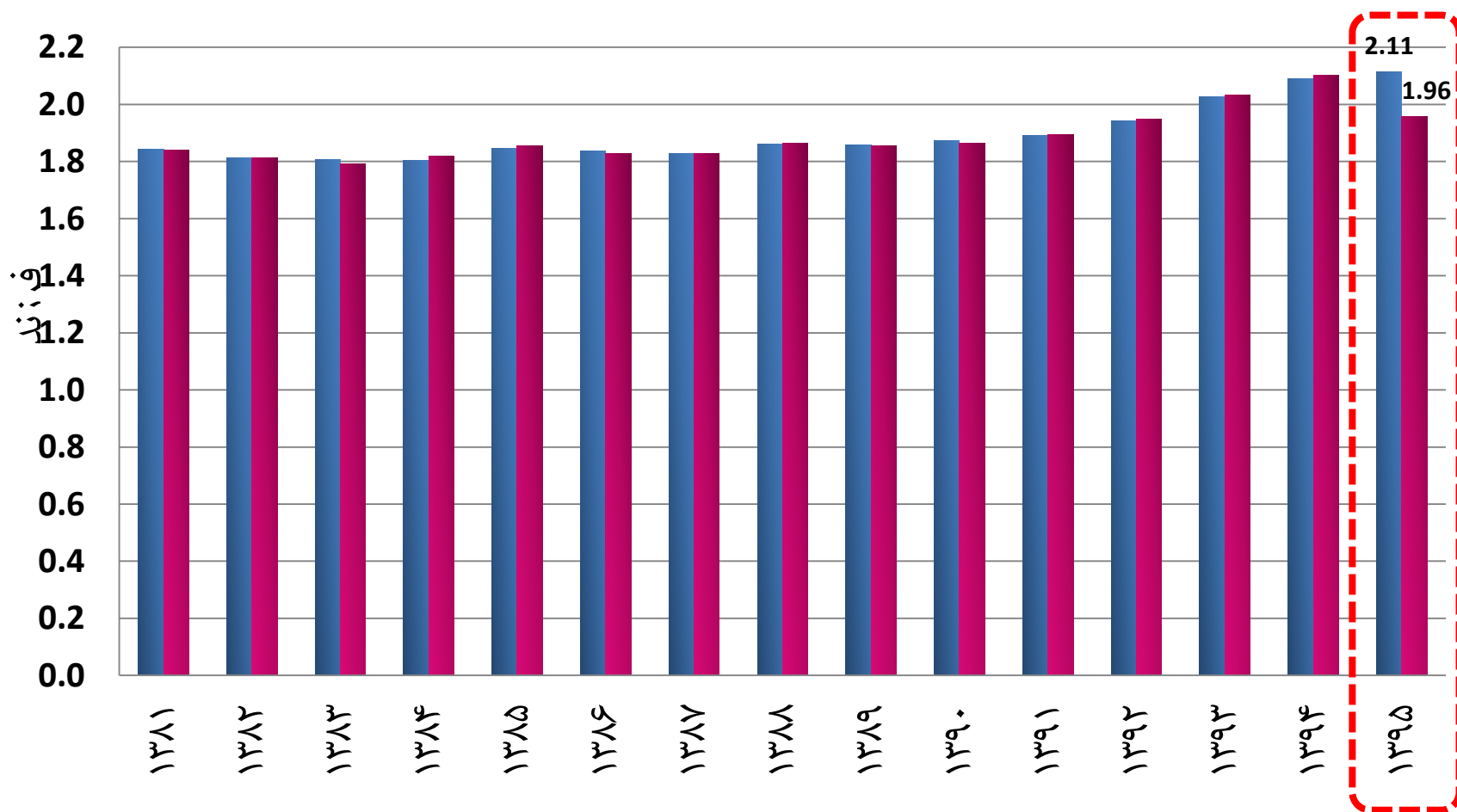
woman Age	Total women	CEB	CS	<1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
15	428078	0	0	1725	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	428191	0	0	4623	2223	0	0	0	0	0	0	0	0
17	436357	0	0	9486	5676	2540	0	0	0	0	0	0	0
18	435118	0	0	15208	11042	6181	2656	0	0	0	0	0	0
19	428633	0	0	21992	17978	11711	6381	2586	0	0	0	0	0
20	442574	0	0	29060	25930	19730	12680	6773	3299	0	0	0	0
21	461928	0	0	35849	34008	27510	19512	11910	6259	2729	0	0	0
22	503955	0	0	42756	42581	37508	29317	20700	12845	6721	3100	0	0
23	539687	0	0	48901	49088	45064	38464	29503	20590	12689	6844	2973	0
24	577554	0	0	55240	56361	51949	46606	39067	29708	20632	12953	6670	2920
25	638846	0	0	63815	66494	62381	56591	50223	42928	32826	23876	14806	7871
26	656436	0	0	66936	69924	66486	61564	55668	48690	41717	32469	22374	13732
27	681778	0	0	70597	75405	71453	66900	61771	56102	50597	43001	32775	22659
28	681877	0	0	70503	76402	73426	69292	65449	60625	56944	51063	42504	32518
29	686981	0	0	69584	76201	73776	71454	68600	64110	60765	56811	50659	42396
30	746098	0	0	73374	80962	79909	77361	75408	73401	69618	68232	62420	55496
31	728568	0	0	70097	77183	76188	74877	73925	72110	71128	69388	65114	60476
32	733825	0	0	65649	74107	74770	73505	73887	73058	73093	72912	69292	66589
33	678121	0	0	56663	64768	66129	65983	66407	67557	68316	68783	66788	65450
34	644254	0	0	49981	57096	57974	59539	61345	62993	65005	65830	65427	64988
35	661221	0	0	46497	53760	54707	56970	59591	62623	65119	67627	67320	68108
36	607486	0	0	38539	45393	46885	48530	51360	54657	57902	60899	61739	63372
37	570622	0	0	31634	38567	40593	41528	44894	48619	52118	55473	57342	59571
38	534363	0	0	25097	30954	33262	35461	38094	42154	46139	49615	51968	53943
39	500005	0	0	19297	24040	26730	29297	32195	35538	39108	42815	45084	48437
40	496252	0	0	14856	19286	21456	24386	27740	31588	34966	38765	41795	44724
41	461052	0	0	10503	14311	16578	18913	22187	25744	29658	32967	35322	38915
42	443826	0	0	7112	10085	12251	14543	17669	20791	24742	27980	31048	34527
43	432426	0	0	4694	6923	8868	11127	13660	16625	20496	23942	26687	29894
44	410942	0	0	2786	4398	5839	7632	9949	12852	15923	19018	21995	24914
45	443198	0	0	1887	2936	4211	6017	7835	10737	13628	16776	19497	23421
46	403743	0	0	1037	1584	2379	3420	4993	6859	9396	11850	14423	17686
47	397084	0	0	646	974	1486	2164	3206	4792	6716	9007	11129	13707
48	383879	0	0	442	691	977	1326	2045	3187	4662	6283	8326	10833

محاسبه میزان باروری کل با احتساب ماه های مهر و آبان و بدون مهر و آبان

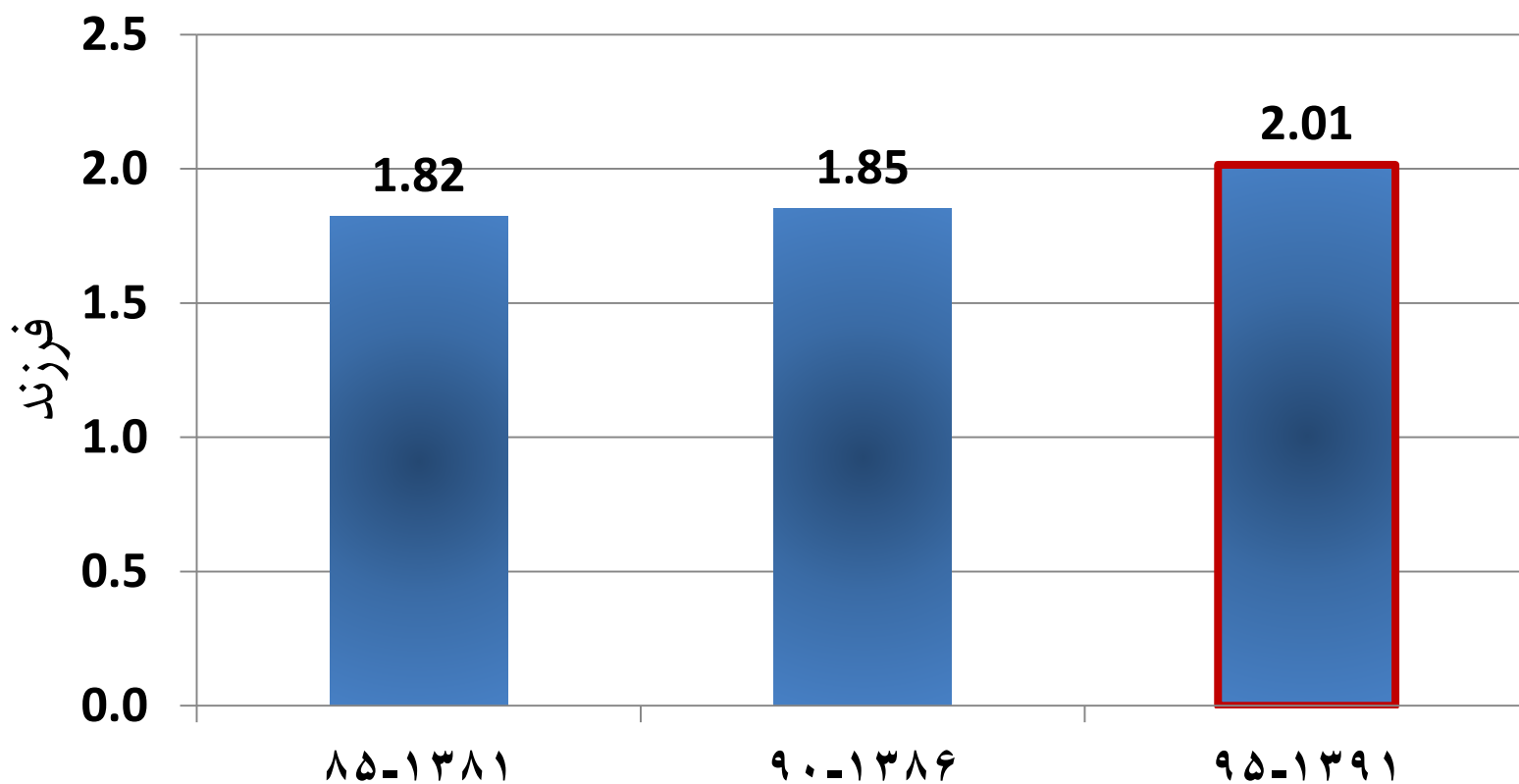

میزان باروری کل ایران: ۹۵-۱۳۸۱

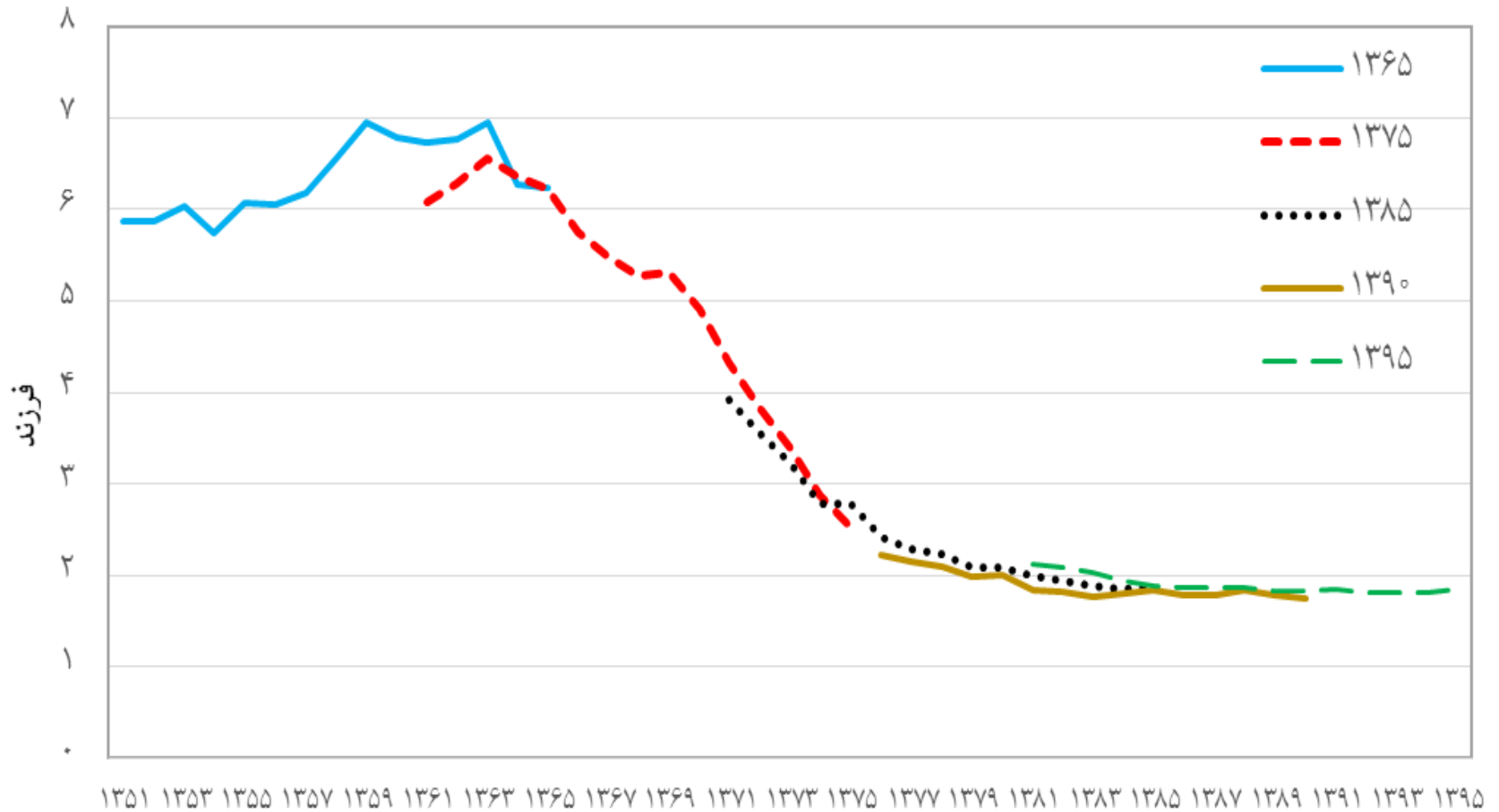
با مهر و آبان   بدون مهر و آبان

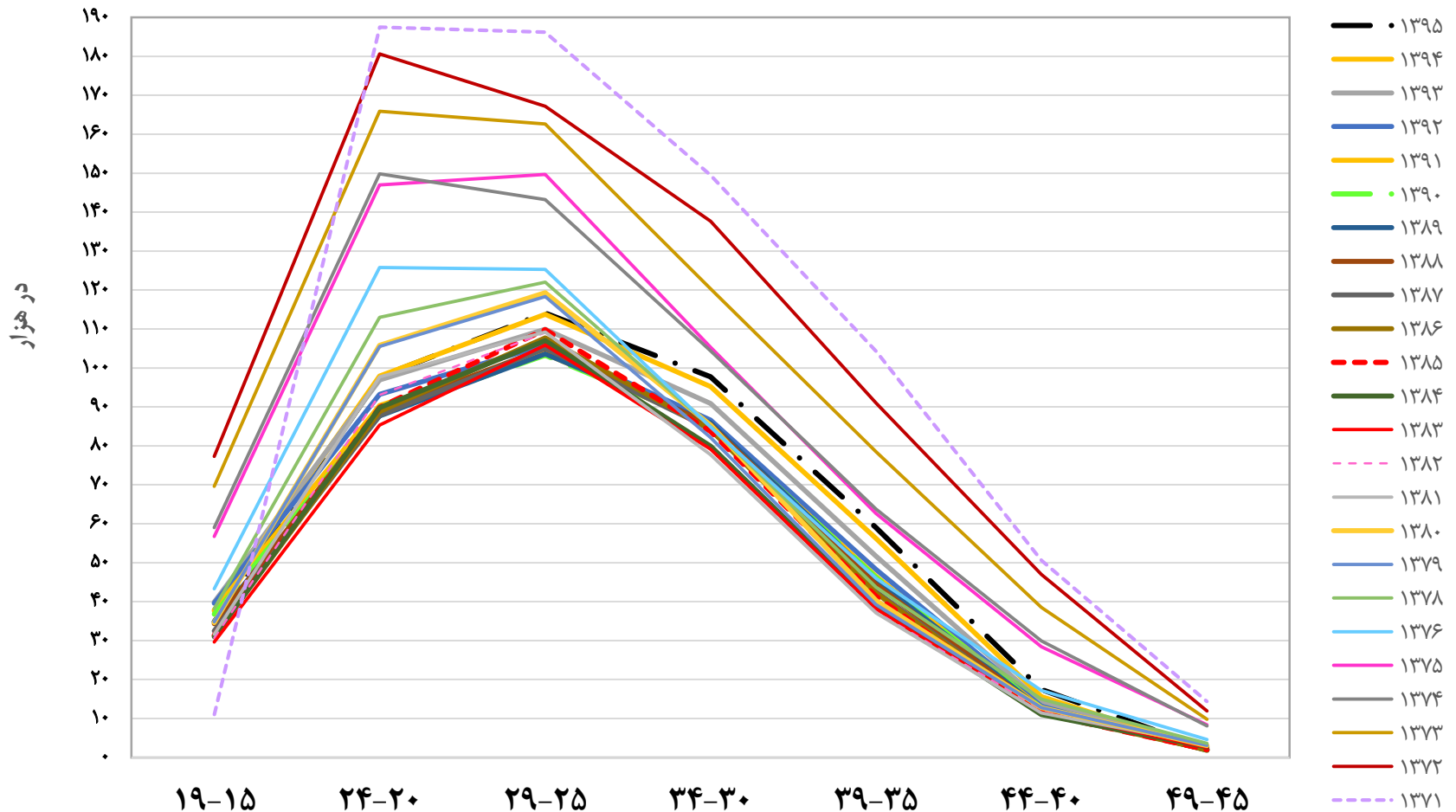
میزان باروری کل ایران: در دوره های پنج ساله

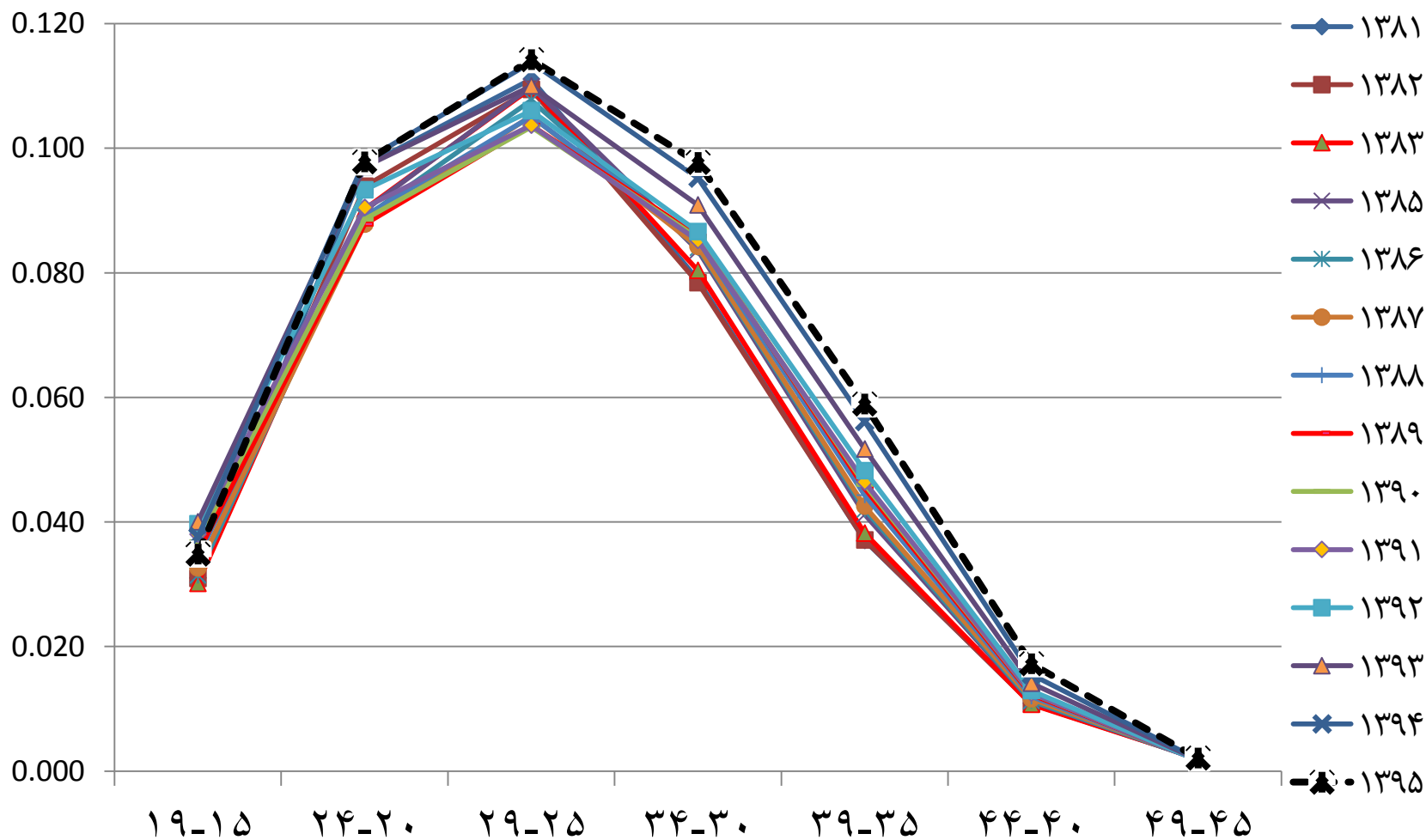
میزان‌های باروری کل ایران برآورد شده از طریق روش فرزندان خود: ۱۳۸۱-۹۵

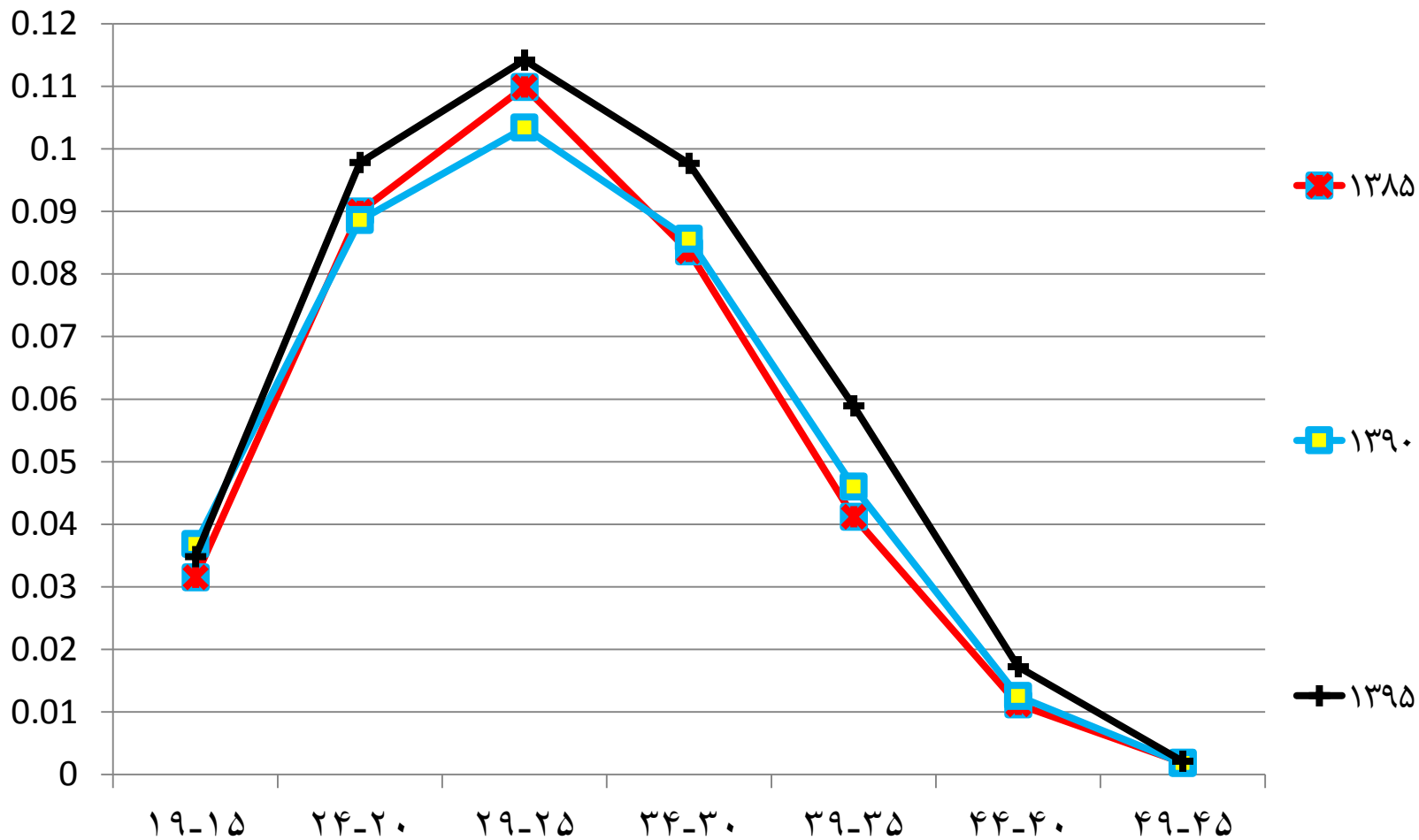
میزان‌های باروری ویژه سنی برآورد شده با روش فرزندانِ خود برای ایران در سال‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۵

الگوی باروری کل کشور در فاصله سال‌های ۱۳۸۱-۹۵

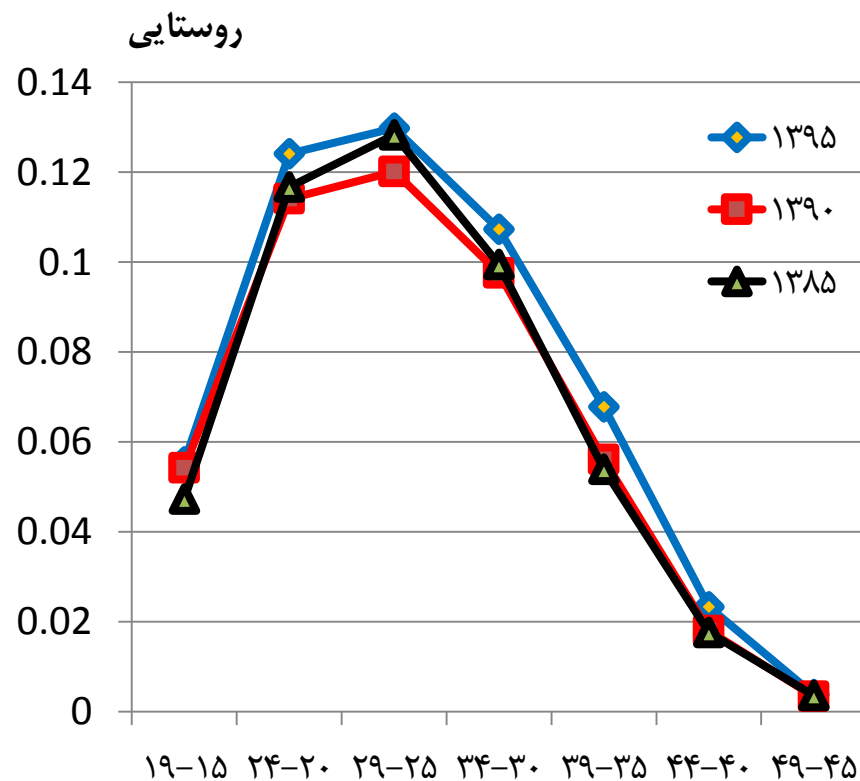
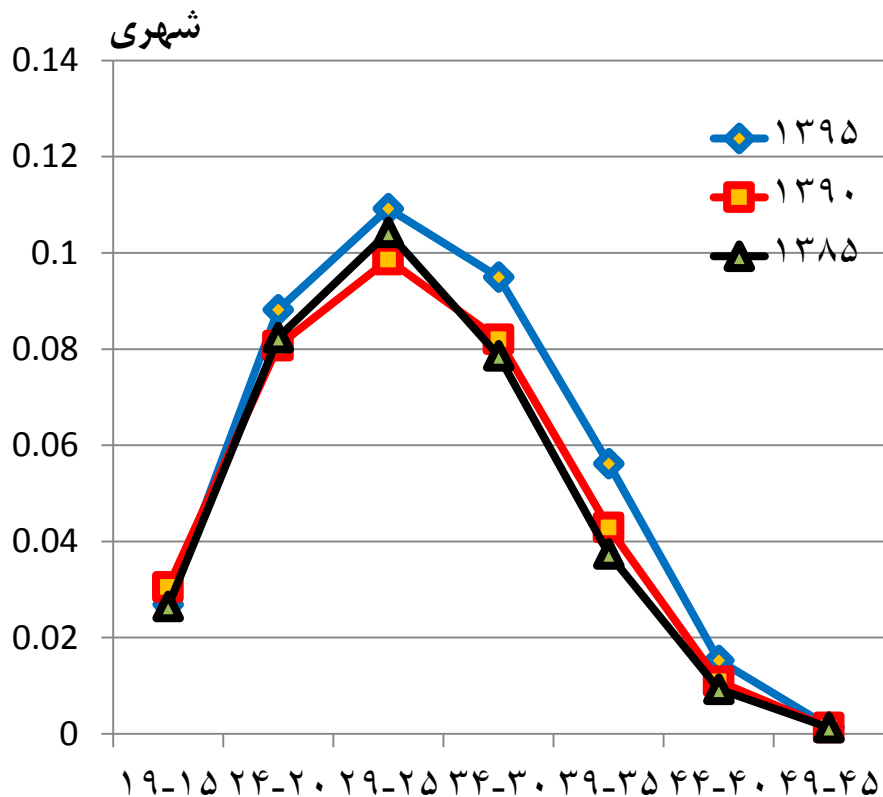

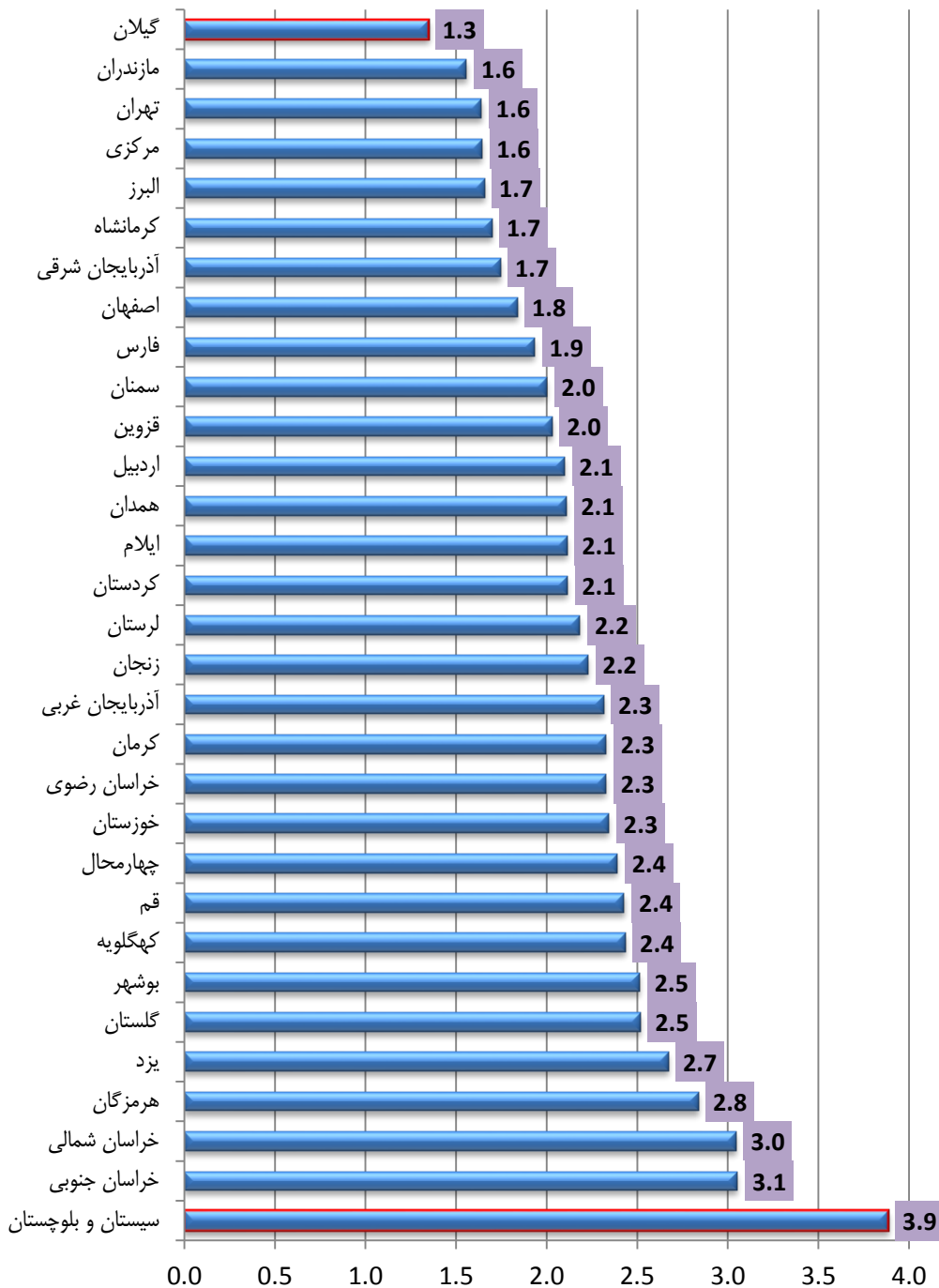
الگوی باروری کل کشور در فاصله سال‌های ۹۵-۱۳۸۵

الگوی باروری نقاط شهری و روستایی ایران در فاصله سال‌های ۹۵-۱۳۸۵

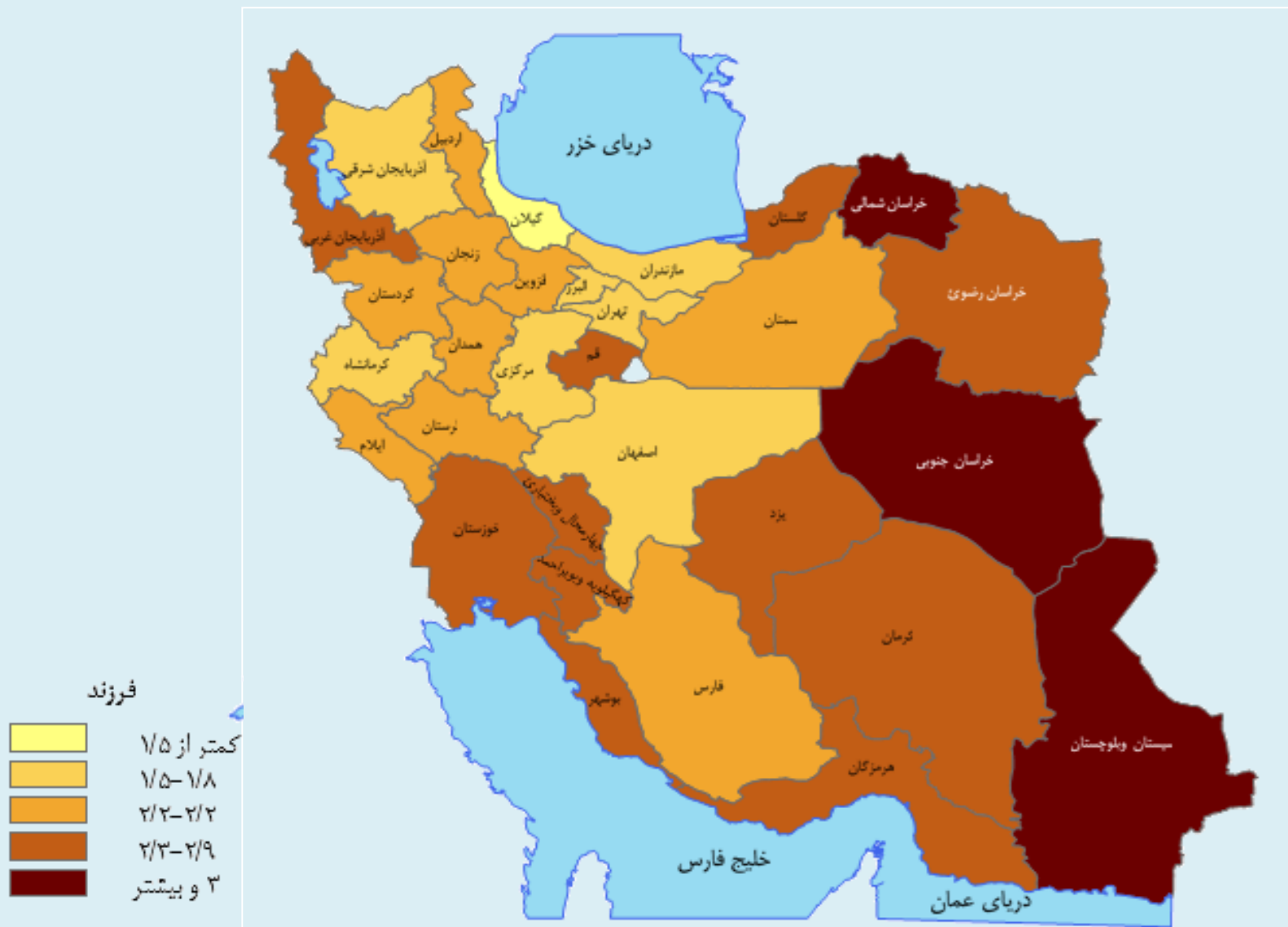

محاسبه میزان باروری کل
استانی بدون احتساب ماه
های مهر و آبان

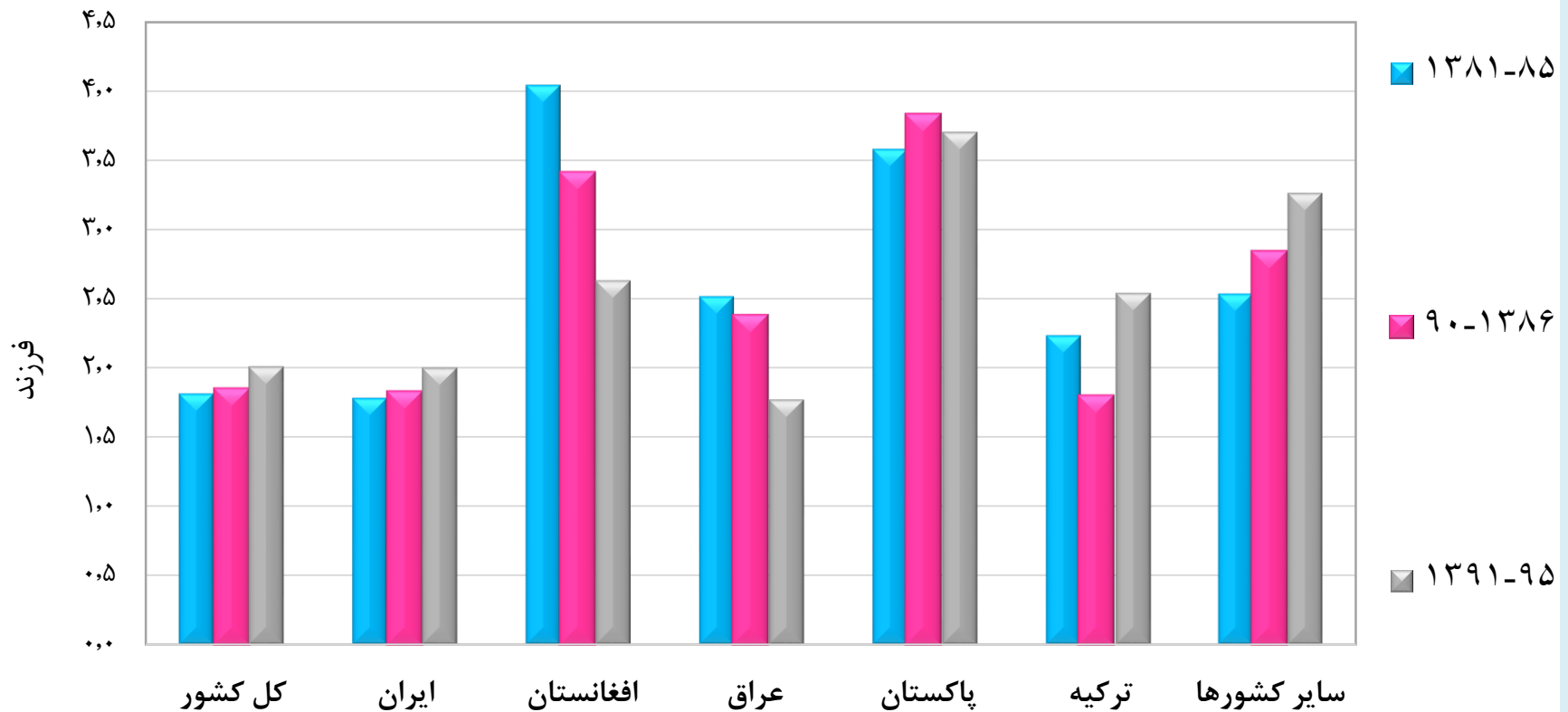

میزان باروری کل: ۱۳۹۵

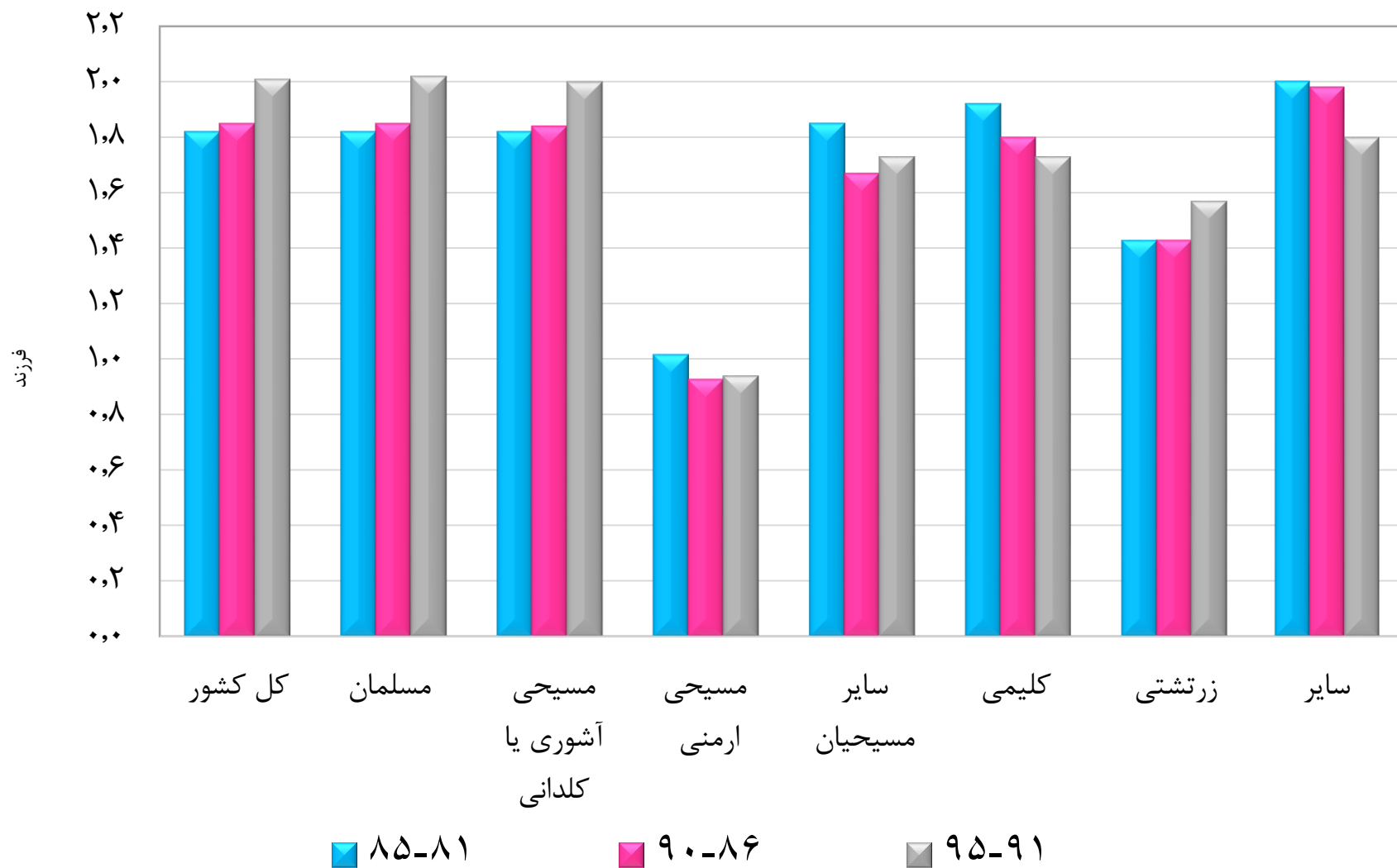

برآورد باروری کل به تفکیک تابعیت بر حسب دوره‌های پنج ساله :

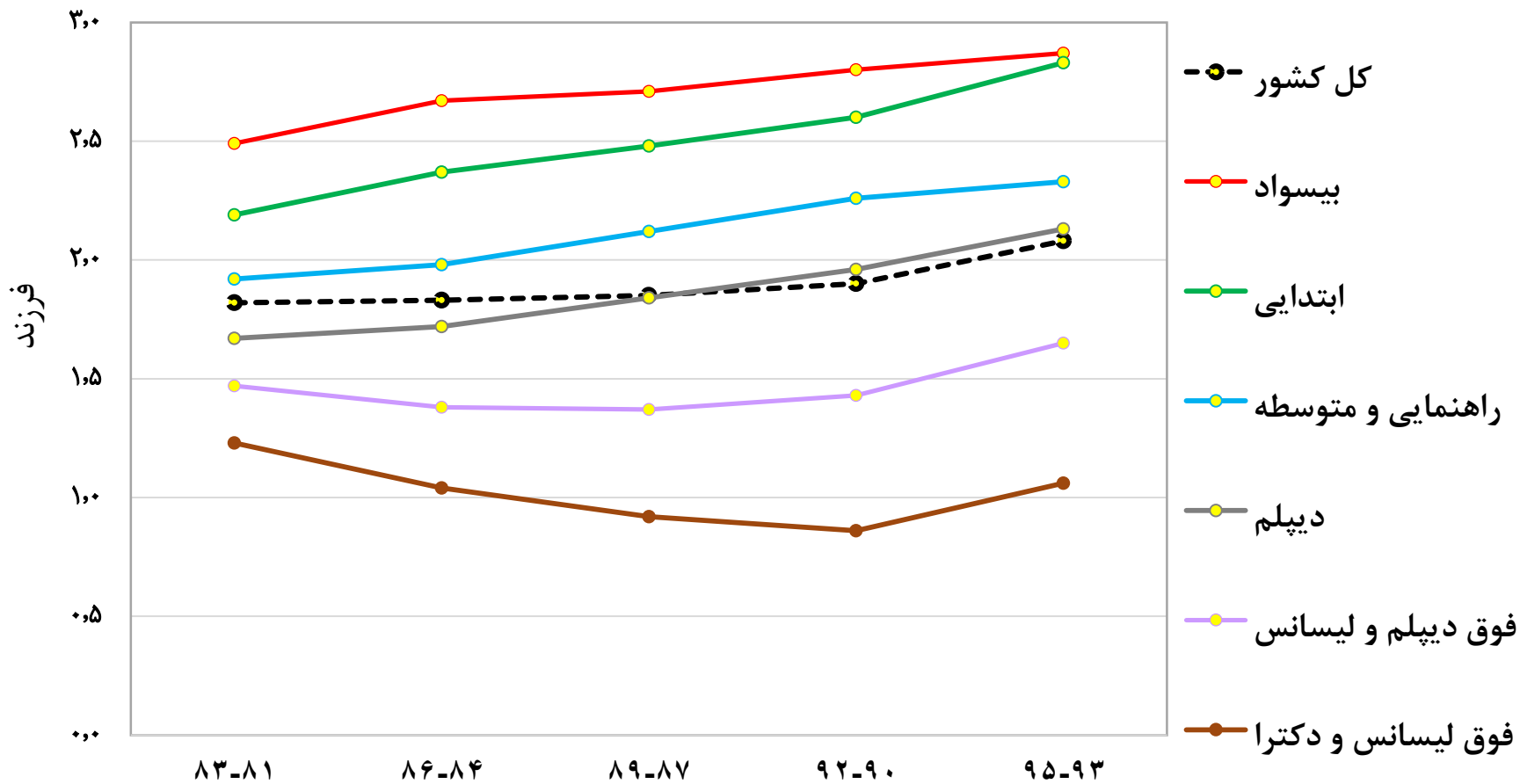
۱۳۸۱-۹۵

مقایسه میزان باروری کل در میان ادیان مختلف: ۱۳۹۵

مقایسه میزان باروری کل، بر حسب سطوح مختلف تحصیلات زنان، کل کشور: ۹۵-۱۳۸۶

نتیجه گیری و بحث

- با توجه به شرایط دموگرافیک ایران و منابع موجود برای محاسبات باروری، روش فرزندان خود نتایج منطقی و قابل قبولی برای سطح و روند باروری ایران ارائه می‌دهد. سپس نتایج داده های جدید با داده های قبلی که از نتایج سرشماری های ۱۳۹۰ و ۱۳۸۵ بدست آمده بود مقایسه و بررسی شد.
- روند میزان باروری ایران در دهه های اخیر، افت و خیزهایی را تجربه نموده است. کاهش سریع باروری در دهه ۱۳۷۰ نیز با تحولات اجتماعی کشور از جمله توسعه آموزش و بهداشت و اعمال برنامه های تنظیم خانواده منطبق است. این میزان در سال ۱۳۸۵ به مقدار ۱/۹ فرزند کاهش یافت. میزان باروری کل کشور در سال ۱۳۹۰ حدود ۱/۸ فرزند رسید. اما همانگونه که انتظار می‌رفت روند باروری به دلیل تاخیر در سن فرزندآوری و تغییرات ساختمان سنی جمعیت در اوایل دهه ۱۳۹۰ با شیب ملایمی افزایش یافت به گونه ای که کل کشور در سال ۱۳۹۵ باروری ۲/۱ فرزند را تجربه نمود.

نتیجه گیری و بحث

- روند افزایشی باروری در نیمه اول دهه ۱۳۹۰ در هر دو منطقه شهری و روستایی و تمام استان‌های کشور به غیر از استان گیلان مشهود است. بدین ترتیب اکثر استان‌های کشور (شامل بیست استان) باروری بالاتر از سطح جانشینی را تجربه کردند. پایین‌ترین سطح باروری در استان‌های گیلان (با باروری کل ۱/۳) و مازندران، تهران و مرکزی (با باروری کل ۱/۶) مشاهده شده، و بالاترین سطح باروری نیز به استان سیستان و بلوچستان (۳/۹) تعلق داشت.
- به نظر می‌رسد تحولات باروری کشور در دهه‌های اخیر تحت تأثیر شرایط سیاسی، اجتماعی و نیز سیاست‌های جمعیتی بوده است. شاید بتوان گفت علاوه بر سیاست‌های جمعیتی، تقاضای مردم و یا زوجین برای کنترل باروری پیشگام بر برنامه‌های دولتی و سیاست‌های آشکار دولت برای کاهش و یا افزایش باروری و در عین حال کنترل جمعیت بوده است.

نتیجه گیری و بحث

- بررسی سطح و الگوی استانی باروری طی دوره مورد مطالعه بیانگر تفاوت سطح باروری بین استان‌های مختلف در کشور است. تفاوت استانی باروری تا اندازه‌ای با تئوری مدرنیزاسیون قابل تبیین است.
- استان‌هایی که از وضعیت اقتصادی اجتماعی و به‌ویژه سطح سواد پایین‌تری برخوردار بوده‌اند از سطح باروری بالاتر، و بالعکس استان‌های توسعه یافته از جمله گیلان، تهران باروری پایین‌تری نسبت به کل کشور و نیز نسبت به سایر استان‌ها نشان داده‌اند.
- علی‌رغم تفاوت‌های اقتصادی- اجتماعی استان‌ها، روند باروری در استان‌های مختلف کشور مشابه بوده است. افزایش باروری در همه استان‌ها (غیر از استان گیلان) حتی مناطقی که از لحاظ توسعه در سطح پایینی قرار دارند قابل توجه است. روند باروری در استان‌ها نیز به سوی همگرایی سوق پیدا کرده است. عمده استان‌های کشوری طی سال‌های اخیر روند تغییرات مشابهی را تجربه کرده و سطح باروری استان‌ها نیز به هم نزدیک‌تر شده است.

نتیجه گیری و بحث

- این همگرایی، خود نشانی از تحولات عمیق‌تر اجتماعی و فرهنگی است که در سطح خانواده‌ها و افراد اتفاق افتاده است. زوجین در دنیای امروز متأثر از شرایط جدید جامعه، از الگوهای باروری والدین خود و یا نسل گذشته فاصله گرفته و هنجارهای خاص خود را تولید نموده‌اند. نرم‌ها و هنجارهای جدید، رفتارهای باروری نسل امروزی را شکل داده و روند آینده باروری نیز متأثر از همین هنجارهای جدید خواهد بود. این تغییرات نیز متأثر از افزایش سطح دانش و سواد و تحصیلات جمعیت از جمله جمعیت زنان است.
- کاهش باروری در استان‌های مختلف از دهه ۱۳۷۰ به بعد بدین معنی است که ایده‌ها و آمال خانواده‌ها در مورد فرزندآوری تغییر یافته و تقاضا برای استفاده از وسائل تنظیم خانواده ایجاد شده است. تعداد فرزندان ایده‌آل خانواده‌ها در اثر کاهش مرگ و میر کودکان کاهش یافته است. خانواده‌ها با توجه به بالا بودن احتمال بقاء فرزندان نیازی برای به دنیا آوردن فرزندان بیشتر احساس نمی‌کنند.

نتیجه گیری و بحث

- نتایج نشان داد افراد دارای تحصیلات پایین‌تر، باروری بالاتری دارند. در سال‌های اخیر میزان باروری کل کشور تقریباً هم سطح باروری زنان دارای تحصیلات دیپلم است. در نقاط شهری در اوایل دهه ۱۳۸۰ میزان باروری زنان در سطح دیپلم بوده و با گذشت زمان از سطح دیپلم فراتر رفته است. در نقاط روستایی نیز میزان باروری زنان در سطح ابتدایی بوده و از اواخر این دهه در سطح راهنمایی و متوسطه قرار گرفته است. این موضوع شکاف سطح باروری بین نقاط شهری و روستایی ایران نشان می‌دهد. با افزایش گرایش دختران و زنان جوان به ادامه تحصیل در سطوح عالی انتظار می‌رود باروری کشور در سال‌های آتی به باروری سطح فوق دیپلم و یا بالاتر گرایش یابد.
- الگوی باروری برحسب سطح سواد و تحصیلات زنان نیز نشان داد زنان بی سواد و کم سواد زودتر وارد دوران بارداری شده و دیرتر از این دوره خارج می‌شوند. در مقابل هرچه زنان از تحصیلات بالاتری برخوردارند دیرتر فرزند می‌آورند. الگوی باروری کشور نیز بین سطح الگوی باروری دیپلم و لیسانس قرار گرفته است.

پرستی و پاسخ؟؟
و تکمیل مطالب ...

با سپاس از توجه شما